महालेखापरीक्षकको

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७९

पुनर्वास नगरपालिका

कञ्चनपुर

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७९

पुनर्वास नगरपालिका

कञ्चनपुर

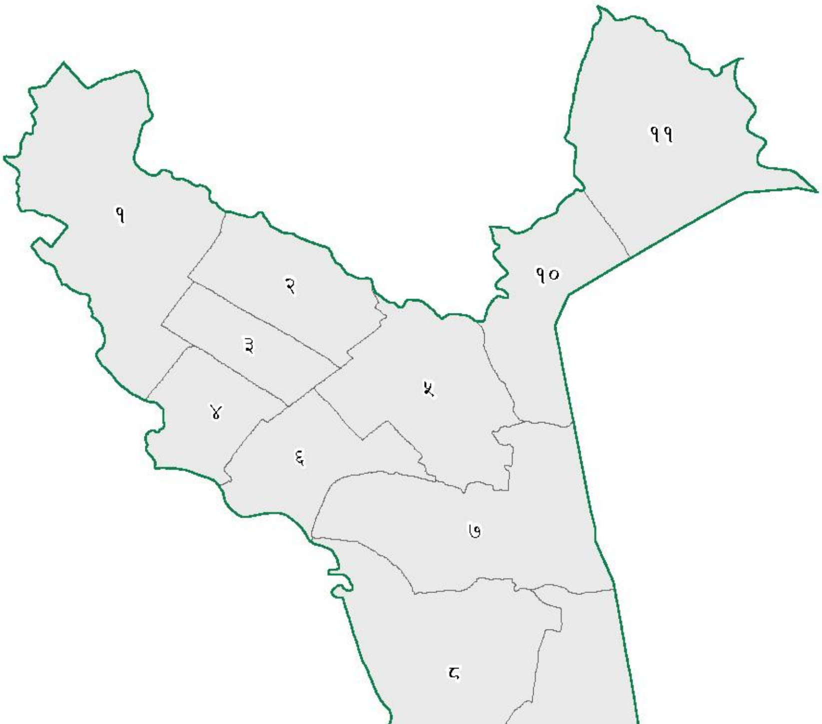

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७९

पुनर्वास नगरपालिका

कञ्चनपुर

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था

(Be Credible Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to Nation)

मूल्य मान्यता
(Core Values)

निष्ठा	*(Integrity)*
स्वतन्त्रता	*(Independence)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखा कानून बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको २०७८/७९ को आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको उद्देश्यमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी, जवाफदेहिता एवं पारदर्शिता र सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु साथै स्रोत साधनको प्राप्ति र परिचालन सम्बन्धमा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रदान गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भएपश्चात जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका विषयहरू मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन पठाइएको छ ।

यस वर्षको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु मूलतः आवश्यक कानुनहरु तर्जुमा नगरेको, तर्जुमा भएका कानुनहरु राजपत्रमा प्रकाशन नगरेको, आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँटको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, बक्यौता असुलीमा प्रभावकारिता नआएको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरेको, वर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, खरिद कानुन विपरीत सोझै खरिद गरेको, प्रशासनिक खर्च बढ्दै गएको बाँकी अनुदान बर्षान्तमा फिर्ता नगरेको, अनुत्पादक तथा वितरणमुखी खर्च गरेको लगायतका छन् । त्यसैगरी विकास निर्माणतर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, टुक्रे आयोजनाको छनौट गरी खर्च गरेको, विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयारीमा परामर्शदातामाथि निर्भर रहेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनसहभागिता नजुटेको जस्ता समस्या रहेका छन् ।

स्थानीय तहको आन्तरिक व्यवस्थापनतर्फ दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नभएको, दरबन्दी वेगरका कर्मचारी नियुक्ति गरेको, उपभोक्ता समितिको कार्यमा सेवा प्रवाह सहज र व्यवस्थित नभएको, सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा जिन्सी एंव सम्पत्ति अभिलेख नराखेको, सञ्चालित योजना, कार्यक्रम तथा सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, बैङ्क हिसाब नभिडेको, लेखाङ्कन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको पाइएको छ। स्थानीय तहमा महालेखापरीक्षकको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजू फस्यौंट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा भएको देखिएन । लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरू आवश्यक कारवाही गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुपर्दछ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको बाबजुद यथासम्भव स्थानीय तहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण गरिएको र लेखापरीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षण टोलीले स्थानीय तहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरूसँग छलफल समेत गरिएको छ। लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका व्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापन, विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।

(टंकमणि शर्मा दंगाल)
महालेखापरीक्षक

२०७९ चैत्र

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
अनामनगर, काठमाडौं, नेपाल
Anamnagar, Kathmandu, Nepal
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय सुदूरपश्चिम

पत्र संख्याः २०७९।८०
च.नं. ५००,

मितिः २०७९।१२।२९

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

श्री प्रमुखज्यू
पुनर्वास नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय,
कंचनपुर ।

कैफियत सहितको राय

हामीले पुनर्वास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अन्य विवरण तथा लेखा टिप्पणीहरूको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेस भएको २०७९ आषाढ ३२ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अन्य विवरणले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. नगरपालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचापूर्णरुपमा प्रयोग गरी वित्तीय विवरण तयार गरेको छैन।

२. लेखापरीक्षणबाट रू. ७ करोड २० लाख ८ हजार बेरुजू देखिएको छ। सो सम्बन्धमा प्रतिक्रिया उपलब्ध नभई बाँकी बेरुजू असुल गर्नुपर्ने रू.२१ लाख २८ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. ४ करोड ४९ लाख ४२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु १ करोड ९१ लाख ३० हजार सोधभर्ना रू.३ लाख ३६र पेश्की रू. ५४ लाख ७२ हजार रहेको छ ।पालिकाको गतवर्ष सम्म रु ११ करोड ८७ लाख ९९ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा यो वर्ष कायम भएको बेरुजू समेत हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु १९ करोड ८ लाख ७ हजार रहेको छ । नगरपालिकाको **बेरुजू वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजू स्थितिको व्यहोरा यसैसाथ संलग्न छ ।**

३. नगरपालिकाको लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, असुली लक्ष्यअनुसार नभएको, कर्मचारीको दरबन्दीअनुसार स्थायी पदपूर्ति नभएका कारण विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता नआएको, अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, वितरणमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको, लगायतका व्यहोरा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ।कार्यालयबाट सम्प्रेषित लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन यसको अङ्गको रुपमा रहेको छ ।

४. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौं ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ।नगर कार्यपालिका, प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नगरपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ती समेतका कारण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित होस् भनी उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो।लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ती पत्ता लगाउन सक्ने निश्चितता भने हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विशेष वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तीलाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(ताराप्रसाद पाण्डे)
नायब महालेखापरीक्षक

पुनर्वास नगरपालिका कंचनपुर

१. चालु वर्षको बेरुजु २०७८।७९

१.१. बेरुजु बर्गिकरण (बिनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

(रु. हजारमा)

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
									असुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजस्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती								
७७	१०६	७२००८	०	०	०	७७	१०६	७२००८	२१२८	१९१३०	४४९४२	०	३३६	६४४०८	५४७२

२. अद्यावधिक बेरुजू स्थिति २०७८।७९

(रु. हजारमा)

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्षको फछ्र्यौट	बाँकी बेरुजू	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
पुनर्वास नगरपालिका कंचनपुर	११८७९९	०	०	११८७९९	०	७२००८	१९०८०७

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०७८/७९

कार्यालय र स्थान : पुनर्वास नगरपालिका, कंचनपुर , पुनर्बास नगरपालिका , कंचनपुर

पद	**नाम**	**कार्यकाल सुरु मिति**	**कार्यकाल समाप्त मिति**
कार्यालय प्रमुख	शिव राज भट्ट	२०७८-९-१	
कार्यालय प्रमुख	गणेश सिंह ऐरी	२०७८-१०-२	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	नरेन्द्र सिंह बडाल	२०७७-१२-२५	हाल सम्म कार्यरत
		बेरुजु रकम	७२,००८,००७

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		२२,५१,४१,०९८.१५	
आम्दानी		**खर्च**	
संघीय सरकारबाट अनुदान	४२,७५,३०,७१८.९२	**चालु खर्च**	३८,१५,७३,१३४.०४
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	२,६९,८०,११६	**पूँजीगत खर्च**	२३,२२,२३,१७३.६७

राजश्व बाँडफाँट	१३,८७,६२,२३९.६४	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	२१,०२,५७,९२४
आन्तरिक आय	२,५३,३७,३५०.२५		
अन्य आय	२२,७४,२१,९१३.१४		
कुल आय	८४,६०,३२,३३७.९५	**कुल खर्च**	८२,४०,५४,२३१.७१
बाँकी मौज्दात		२४,७१,१९,२०४.३९	

क्रम	**भौचर नम्बर**	**भौचर मिति**	**बिषय**	**बेरुजु रकम**
१			**परिचय** स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्दै स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न यस पालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु पालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस पालिकामा ११ वडा १०३.७१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ५३६३३ जनसंख्या रहेको छ ।	
२			**लेखापरीक्षण** यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८।७९ को लेखापरीक्षण वार्षिक लेखापरीक्षण योजना २०७९, निकायगत लेखापरीक्षण योजना, व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व पत्र एवं अनुबन्ध पत्र, आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र अन्य विवरण समेतलाई आधार मानी	

			सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षण टोलीमा रहेको सीमित साधन र स्रोत, सूचनाको पहुँचमा हुने सीमितता, कम समयमा धेरै कार्यक्षेत्रको लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने अवस्था, प्राविधिक ज्ञानको सीमितता, कारोबारको जटिलता जस्ता कारण सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको कानूनी वैधता परीक्षण गर्न नसकिने लगायतका सीमाहरु लेखापरीक्षणमा रहेका छन । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान समेतको आधारमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा निर्क्यौल गरेको जोखिममा आधारित स्वीकृत लेखापरीक्षण योजनाभित्र रही लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । सारभूतरुपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोराहरुलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन । लेखापरीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदनको मस्यौदाउपर व्यवस्थापनसँग मिति २०७९।१०।११ मा छलफल सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन	
३			**आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिम यस पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली २०७८।७९ तयार गरी लागु गरेको छ । यस सम्वन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरु तपशिल रहेका छन । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिम नगर पार्श्वचित्र तयार गरेको छ, • पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन, • कार्यालयको श्रेष्ता र वैक विचको हिसाव फरक परे वा नपरेको सम्वन्धमा वैक हिसाव मिलान विवरण तयार नगरेको कारण हिसाव मिलान भए नभएको सम्वन्धमा यकिन गर्न सकिएन, • अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको छ तर सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको पाईएन,	

			• जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा गरेको पाईएन, • मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली २०५३ को नियम ६ क अनुसार ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानाकारी सम्वन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई नदिई अर्धबार्षिक तथा वार्षिक रुपमा मात्र कर दाखिला गर्ने गरेको पाइयो, • कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरि निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख राखेको पाइएन, • कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्वर राखि कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाईएन, • सार्वजनिक खरिद नियमावलि २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार गरेको पाईएन, • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्युनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा सो गरेको पाइएन, • ठेक्काहरुको विस्तृत विवरण देखिने गरि ठेक्का खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता राखेको पाईएन, • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७४(२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भए तापनि यस पालिकाले सार्वजनिक खरिद नियमावली र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली बनाइ लागु गर्नु पर्नेमा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०७७ तयार गरेता पनि सोको देखिएन, संशोधन तथा कार्यान्वयन गरेको देखिएन, • सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाईएन, • पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता समितिहरु दर्ता गरी व्यवस्थित गर्नुपर्नेमा	

			सो गरेको पाइएन, • सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय-व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा सो गरेको पाइएन, • वातावरण संरक्षणको एकिकृत दिर्घकालिन योजना तयार गरेको पाइएन, • सुशासन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली २०६५ को व्यवस्थाअनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरुको कार्यान्वयन स्थिती अनुगमन गर्ने अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाईएन, • निजामती सेवा ऐन २०४९ वमोजिम कार्य विवरण वनाई लागु गरेको पाईएन, • व्यवस्थापन करार गर्ने गरिएको छैन, • वेरुजुको लगत अद्यावधिक गर्ने सोको फर्छ्यौट गर्ने गरेको देखिएन, • गत विगतका वेरुजुहरुलाई नगर कार्यपालिकाको बैठक तथा नगर सभामा छलफल गर्ने गरेको देखिएन, • स्थानीय लेखा समितिको गठन गरी वेरुजुको विषय लगायतका अन्य विषयहरुमा छलफल हुने गरेको देखिएन, • मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस पालिका तथा पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति तथा नगरपालिकाको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख नगरपालिकाले एकिन गरी अध्यावधिक नगरेकोले पालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । तसर्थ, पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकीए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वशनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने	

			तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
४			**बितिय बिवरण परीक्षण**	
४.१			**वित्तीय प्रतिवेदन -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) सम्बन्धमा निम्नअनुसार देखिएको छः	
४.२			**वित्तीय विवरणको यथार्थता**ः- पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) तयार गर्नुपर्छ । पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण लगाएतको रु. २१,०२,५७,९२४.०० सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरणसमेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।	
४.३			**फरक जिम्मेवारी** -पालिकाले आफ्नो कारोबारको जिम्मेवारी भिडान गरी हिसाब यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाको गतवर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनअनुसार रु २२,३५,९२,१०१।००मौज्दात रहेकोमा यो वर्ष रु २२,५१,४१,०९८।००जिम्मेवारी सारेको छ । जस अनुसार लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको भन्दा रु १५,४८,९९७।१५ बढी जिम्मेवारी सारेको सम्बन्धमा यकिन गरी हिसाब पेश गर्नु पर्दछ ।	
४.४			**फरक हिसाब**–यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु ७०२१०६३६।१५यस वर्षको प्राप्ति रु ९६४०३२२१४।४४यस वर्षको भुक्तानी रु ८६१८५३०८१।०८ र बैङ्क मौज्दात रु १६२३८९७७९।५१ रहेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७२ ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ	

अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	गतवर्षको जिम्मेवारी	यसवर्षको प्राप्ति	यसवर्षको भुक्तानी	बैङ्क मौज्दात
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२)	२२,५१,४१,०९८।००	६३,५७,७४,४१३।९५	६१,३७,९६,३०७।७१	२४,७१,१९,२०४।३९
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	२२,५१,४१,०९८।००	८४,६०,३२,३३८।००	८२,४०,५४,२३१।७१	२४,७१,१९,२०४।३९
फरक	००	२१,०२,५७,९२४।००	२१,०२,५७,९२४।००	००

४.५ **बैङ्क हिसाब विवरण** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण वर्षान्तमा स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात देहायअनुसार छः

खाता	स्रेस्ताअनुसार मौज्दात रु.	बैङ्क स्टेटमेन्टअनुसार वर्षान्तको मौज्दात रु.	फरक रु.
आन्तरिक राजस्व खाता	००	००	
ग१.२, बाँडफाँडबाट प्राप्त राजस्व खाता	००	००	
ग१.१, आन्तरिक अनुदान खाता	००	००	
चालु खर्च खाता	००	००	

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>पुँजीगत खर्च खाता</td><td>००</td><td>००</td><td></td></tr>
<tr><td>स्थानिय धरौटी खाता</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>स्थानिय धरौटी खाता</td><td>१,४९,९७,१४१।५७</td><td>१,४९,९७,१४१।५७</td><td></td></tr>
<tr><td>बिबिध खाता</td><td>४१,७०,७१७।२४</td><td>४१,३०,५४६।२४</td><td></td></tr>
<tr><td>स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता</td><td>२१,७६,३७,१९३।५६</td><td>२१,७६,३७,१९३।५६</td><td></td></tr>
<tr><td>स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता</td><td>७,१९,७८,४८२।८२</td><td>७,१९,७८,४८२।८२</td><td></td></tr>
<tr><td>स्थानीय बिबिध खर्च खाता</td><td>००</td><td>००</td><td></td></tr>
<tr><td>प्रकोप व्यवस्थापन खाता</td><td>३१,१६,६६९।२०</td><td>३१,१६,६६९।२०</td><td></td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td>२४,७१,१९,२०४।३९</td><td>२४,७६,७९,०३३।३९</td><td>५,५९,८२९।००</td></tr>
</table>
पालिकाले म.ले.फा.नं. २१२ तयार गरी स्रेस्ता र बैङ्कबीच हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>५</td><td></td><td></td><td>बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा:

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने ब्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्य.क्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको ब्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६</td><td></td><td></td><td>बजेट तथा कार्यक्रम</td><td></td></tr>
<tr><td>६.१</td><td></td><td></td><td>क्षेत्रगत बजेट र खर्च - स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन</td><td></td></tr>
</table>

गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०७८।७९ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छः

मुख्य क्षेत्र	**वार्षिक वजेट**	**खर्च रकम**	**कुल खर्च मध्ये प्रतिशत**
आर्थिक विकास	४,४६,७५,०००।००	३,३२,७५,६२७।००	५.५६
पूर्वाधार विकास क्षेत्र	२९,३४,७४,०००।००	१५,९७,४१,९९०।००	२६.७१
सामाजिक क्षेत्र	३३,८९,७१,५००।००	२८,५८,०९,१५२।२६	४७.८०
संस्थागत बिकास सेवा प्रवाह र सुशासन	२,४०,९९,०००।००	१,५८,८७,५३०।५६	२.६५
कार्य सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	१५,३०,७७,५००।००	१०,३१,७२,८१२।२२	१७.२८
जम्मा	८५,४२,९७,०००।००	५९,७८,८७,११२।७१	१००

उपरोक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सामाजिक क्षेत्रमा सबै भन्दा बढी ४७.८० प्रतिशत र संस्थागत बिकास सेवा प्रवाह र सुशासनमा सबै भन्दा घटी २.६५ प्रतिशत रहेको छ ।

६.२ **रकमान्तर:** आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २० बमोजिम कुनै एक अनुदान संकेत अन्तरगतको बजेट उपशिर्षकमा अपुग भएमा सोही शिर्षकमा तोकिएको एक वा एक भन्दा बढी अनुदान संकेत अन्तर्गतको उपशिर्षकमा बचत हुने रकम मध्यबाट बिनियोजन ऐनमा तोकिएको सिमा भित्र रही रकमान्तर गर्न सकिने ब्यवस्था छ । नगरपालिकाकाको बिनियोजन ऐन २०७८ मा रकमान्तरको प्रावधान रहेको छैन । कार्यपालिकाको निणर्य बमोजिम बिभिन्न शिर्षकमा कुल रू. ९ करोड ७७ लाख ०१ हजार अर्थात कुल बजेट रू ६३ करोड.५७ लाख ७४ दहजारको १५।३६ प्रतिशत रकमाान्तर गरी खर्च गरेको देखिन्छ । अतः यस्तो कार्यमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

६.३ **चौमासिक पूँजीगत खर्च** -आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को को नियम ३५ मा त्रैमासिक बिवरण बनाई पेश गर्नु पर्ने र चौमासिक कार्य लक्ष्य तथा कर्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कर्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार चौमासिक पूँजिगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

<table>
<tr><td>सि.नं.</td><td>पूँजीगत खर्च शीर्षक</td><td>कुल खर्च</td><td colspan="3">चौमासिक खर्च (रु.हजारमा)</td><td>अषाढको खर्च</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>प्रथम चौमासिक</td><td>दोस्रो चौमासिक</td><td>तेसोचौमासिक</td><td></td></tr>
<tr><td>१</td><td>पूँजिगत खर्चतर्फ</td><td>२३२२२३</td><td>१३९६८</td><td>५९६९६</td><td>१५८५५९</td><td>९६२५७</td></tr>
<tr><td></td><td>प्रतिशत</td><td>१००</td><td>६.०१</td><td>२५.७०</td><td>६८.२७</td><td>४१.४५</td></tr>
</table>

वार्षिक कार्यक्रम अनुसार चौमासिक रुपमा खर्चको प्रकृति हेर्दा कुल खर्चमध्ये तेश्रो चौमासिकमा ६८.२७ प्रतिशत र अषाढ महिनामा ४१.४५ प्रतिशत खर्च भएको देखियो । यसरी आर्थिक बर्षको अन्तमा खर्चको भार बढी हुँदा प्रशासनिक कार्यबोझ बढी हुने अनुगमन तथा निरीक्षण हुन नसकी कामको गुणस्तर कायम गर्न कठिनाई हुने भएकोले कार्यालयले वार्षिक कार्यक्रम अनुसार समयमै खर्च व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखियो ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६.४</td><td></td><td></td><td>लक्ष्य प्रगति : कार्यालयले चौमासिक र बार्षिक स्तरको प्रगती विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रिय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगती विवरण तयार गरेको देखिएन । साथै सुत्रको खर्च बिवरण भिडान गर्दा चालुतर्फ ४६३ मध्य ११५ मा शुन्य प्रगती र पुजिगततर्फ ५३४ मध्य ११८ कार्यक्रममा शुन्य प्रगति देखिन्छ । कार्यालयले लक्ष्य अनुसारको कार्य सम्पन्न गर्न समयमै ध्यान दिनु पर्दछ । अतः बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ</td><td></td></tr>
<tr><td>६.५</td><td></td><td></td><td>खर्च बिश्लेषण – पालिकाले यसबर्ष कुल आन्तिरक आयबाट रु २,५३,३७,३५०।२५राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रू ५९,३२,७३,०७३।७५समेत रु ६१८६१०४२४।८१ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु ३६,५६,६३,९३४।०४ र पूँजिगत तर्फ रु</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>२३,२२,२३,१७३।६७ समेत रु ५९,७८,८७,११२।७१ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा ४।२३ प्रतिशत रहेको छ । यस बर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रु १,१५.७४,५००।०० खर्च भएको छ जुन आन्तरकि आयको ४५।६८ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ६१.१५ प्रतिशत चालु र ३८.८४ प्रतिशत मात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरुले बिकास निर्माण प्रयोजनमा न्युन खर्च गरेको प्रशासनिक प्रयोजनमा बढि खर्च भएको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिक रुपमा बिकास निर्माण प्रयोजनमा परिचालन गरिनु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६.६</td><td></td><td></td><td>योजना र कार्यान्वयन–स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरी प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने व्यवस्था छ।कार्यालयले योजना छनौट गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्था अनुरुप दीर्घकालीन प्रकृतिका ठुला योजना छनौट नगरी सानासाना र टुक्रे योजनामा ठुलो मात्रामा बजेट छुट्याएको अवस्था छ।साना तथा टुक्रे योजनामा वजेट विनियोजन गर्दा दिर्घकालीन उपलव्धी नहुँने हुँदा यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी ठुला योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ । यस वर्ष छनौट भई संचालन भएका कामका योजनाहरु देहायअनुसार छन्:
<table>
<tr><th>क्र.सं.</th><th>विवरण</th><th>योजनासंख्या</th></tr>
<tr><td>१</td><td>रु १ लाखभन्दा कमको योजना</td><td>५२</td></tr>
<tr><td>२</td><td>रु १ लाखएक देखि २ सम्मका योजना</td><td>४४</td></tr>
<tr><td>३</td><td>रु २लाखएक देखि ५ लाख सम्मका योजना</td><td>८४</td></tr>
<tr><td>४</td><td>रु ५ लाखदेखि १० लाख सम्मका योजना</td><td>२८</td></tr>
<tr><td>५</td><td>दश लाख एकदेखि माथिका योजना</td><td>४५</td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td>२५३</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
</table>

७			**बजेट पेश, पारित र अख्तियारी:** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ म स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहमा उपाध्यक्ष/उप प्रमुख श्री शारदा शर्मा विष्ट ले मिति २०७८।०३।१० गते रु. ७५ करोड ६४ लाख १ हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा मिति २०७८।०३।२५ मा पारित भएको छ । यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुख श्री जीवन राज थापाले मिति २०७८।०४।१० मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ । कानूनले तोकेको समयमा नै खर्च गर्ने अख्तियारी दिनु पर्दछ ।	
८			**कानुन निर्माणको अवस्थाः** यस नगरपालिकाको न्यायिक समितिले हालसम्म १८ वटा ऐनहरु, ४ वटा नियमावलीहरु, २५ वटा कार्यविधिहरु, १३ वटा निर्देशिकाहरु, १ नीति, २ वटा मापदण्डहरु, १ दिग्दर्शन र १ आचार संहिता सहित जम्मा ६५ वटा कानुनहरु निर्माण भएको देखिन्छ । सो कानुनहरु मध्ये आ. व. २०७८/७९ मा २ वटा ऐन र १ कार्यविधि सहित जम्मा ३ वटा कानुनहरु निर्माण भएको देखिन्छ । यस पालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावली २०७७ तयार गरी मिति २०७७।१२।२५ मा कार्यपालिकाबाट स्विकृत भएतापनी सोको संशोधन गरी प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरेको देखिएन । यसका साथै आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली बनेको देखिएन । यस्तो प्रकारको कानुन निर्माण र कार्यान्वयनको अवस्थाले स्थानीय सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन सक्ने देखिएन । स्थानीय तहलाई उत्पादन र वितरणको केन्द्र तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासनको नमुनाको रुपमा विकास गर्नको लागि आवश्यक कानुनहरुको निर्माण कानुनी सामञ्जस्यता र तादाम्यता तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु जरुरी देखिन्छ ।	
९			**निद्दष्ट फारामहरुको प्रयोगः** पालिकाले विभिन्न योजनाहरुको निर्माण कार्यको खर्च सार्वजनिक सुचना फाराम तथा योजना सम्पन्न प्रतिवेदन, सार्वजनिक सुनुवाई, योजना सम्झौंता फाराम लगायतका फारामहरुको विकास गरी प्रयोग गरेको छ । तर प्रयोग गरीएका फाराहरुमा भर्नु	

			पर्ने पुर्ण विवरण भरेको पाइएन ।	
१०			**विद्यालय अनुगमन र प्रतिवेदन:** स्थानीय तह सञ्चालन ऐन २०७४ ले माध्यामिक तहसम्मको शिक्षाको अनुगमन, मुल्याङ्कन र नियमन लगायतका व्यवस्थापीय कार्यहरु गर्ने अधिकार स्थानीय तहलाई दिईएको छ। सम्बन्धित पालिकाले सार्वजनिक तथा निजी विद्यालयको अनुगमन, नियमन व्यवस्था, विद्यालयगत अभिलेख, सार्वजनिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी कार्यहरु गर्नुपर्ने हुन्छ। पालिकाले विद्यालय अनुगमन तथा शैक्षिक गुणस्तरको मापन मापदण्ड निर्धारण गरेको छैन्। अत: पालिकाले अनुगमन र गुणस्तर मापनको मापदण्ड बनाई सोहि बमोजिम अनुगमन गरी अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्दछ।	
११			**कर्मचारी व्यवस्थापनतर्फ**	
११.१			**प्रशासकीय सङ्गठन र कर्मचारी व्यवस्थापनः**– स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित १७७ दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत सहित १२२ पदपूर्ती भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका शिक्षा अधिकृत, लेखापाल जस्ता ५५ पदहरु रिक्त रहेका छन् । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।	
११.२			**तलवी प्रतिवेदनः-** निजामती सेवा ऐन, २०४९, स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, शिक्षा ऐन, २०२८ मा तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई स्थानीय स्थायीतर्फका ४ जना कर्मचारीलाई रु. १५,७०,४०० खर्च लेखेको छ । तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्न पाउने भन्दा बढी तलब भत्ता ग्रेड भुक्तानी हुन सक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर तलब भत्ता भुक्तानी गर्नु पर्दछ ।	
११.३			**करार कर्मचारी खर्चः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको	

			विश्लेषण गरी सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा कानून बमोजिम मात्र भर्ना गर्नुपर्नेमा पालिकाले बिभिन्न पदमा ८३ जना कर्मचारीहरु करारमा राखी रु.२,३५,६९,९२०.९० खर्च लेखेको छ । यस्ता पदमा करारमा राखेको उचित देखिएन ।	
११.४			**दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारीः** पालिकाले स्थायी कर्मचारीको पारिश्रमिक भुक्तानी गर्दा पालिकाबाट स्वीकृत भएको दरबन्दी बमोजिमका कर्मचारीलाई मात्र तलब भत्ता भुक्तानी गर्नु पर्दछ । पालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थातर्फ तथा अन्यतर्फ स्वीकृत दरबन्दी तेरिज अनुसार १ स्वास्थ्य अधिकृत सातौं, १ इन्जिनियर छैठौं र १ कम्प्युटर अपरेटर पाँचौं जम्मा ३ जना कर्मचारी दरबन्दी भन्दा बढी कामकाज गरेको पाइयो । यसरी दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारी काममा लागाउँदा पालिकालाई बार्षिक रु. १४,३६,३४० थप व्यायभार पर्ने गरेको छ । अतः स्वीकृत दरबन्दी भन्दा बढी हुने गरी सरुवा गर्ने तथा दरबन्दी बाहिरको कर्मचारीलाई हाजिर गराई कामकाज गराउने कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ।	
११.५			**वडा सचिवको पदपूर्ति :** पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपूर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था देहाय बमोजिम छ । रिक्त पदहरुको पदपूर्ति गर्नु पर्दछ । वडा संख्या: ११ / वड सचिवको दरबन्दी: ११ / वडा सचिवको पदपूर्ति: ८ / रिक्त वडा सचिव: ३	
१२			**अबण्डा बजेट:** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय-व्ययको अनुमान पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष भैपरी आउने चालुमा रु १ करोड र समपुरक कोषको लागि रु. ३ करोड गरी कुल रु ४ करोड अबण्डा राखेको छ । उक्त अबण्डा रकम नगर कार्यपालिकाको पटके निर्णायानुसार खर्च गरेको देखिन्छ । यस प्रकारको परिपाटीले वजेट विनियोजन कुशलता र कार्यान्वयन दक्षता कायम हुन सक्दैन । तसर्थ, बजेट अबण्डमा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट खर्च गर्ने प्रक्रियामा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	
१३			**कन्टेन्जेन्सी रकम व्यवस्थापनः**	

Nested table in 11.5:

वडा संख्या	वड सचिवको दरबन्दी	वडा सचिवको पदपूर्ति	रिक्त वडा सचिव
११	११	८	३

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १०(७) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्दा अनुसुची १ मा उल्लेख भए बमोजिम लागत अनुमानको ४ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कन्टिन्जेन्सी खर्च समावेस गर्न सकिने तथा सोको खर्च गर्दा वर्क चार्ज खर्च २ प्रतिशत र सानातिना अन्य खर्च २ प्रतिशतभन्दा नबढ्ने गरी खर्च गर्न सकिने ब्यवस्था गरेको छ ।नगरपालिकाले उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा योजनाको लागत रकमको ४ प्रतिशत रकम कन्टेन्जेनसी रकम कट्टी गरेको छ । पालिकाले प्रत्येक योजनाको लागि लागत अनुमानमा उल्लेखित रकमको तीन प्रतिशत कन्टेन्जेन्सी रकम कट्टी गरेको छ । कन्टेन्जेन्सी कट्टी रकमलाई व्यवस्थित गर्नको लागि कन्टेजेन्सी योजना बनाएर व्यवस्थित गरेको पाइएन । यसलाई व्यवस्थित गर्नु पर्दछ ।

१४ **सेवा प्रवाहको स्थिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन तथा सो को अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने छ । यस वर्ष पालिकाबाट निम्नअनुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छ :

विवरण	**जम्मा**
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	२१२
पञ्जिकरणतर्फ	
जन्मदर्ता	२५६०
मृत्युदर्ता	४३६
बसाईसराई दर्ता	६४३
विवाह दर्ता	७८८

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>सम्बन्धविच्छेद दर्ता</td><td>१९</td></tr>
<tr><td>पूर्वाधार विकास सडक निर्माण</td><td></td></tr>
<tr><td>कालोपत्रे सडक निर्माण</td><td>५ कि.मि.</td></tr>
<tr><td>कालोपत्रे सडक मर्मत</td><td>०</td></tr>
<tr><td>ग्राभेल सडक निर्माण</td><td>६० कि.मि.</td></tr>
<tr><td>ग्राभेल सडक मर्मत</td><td>४.५ कि.मि.</td></tr>
</table>
स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार पालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहमध्ये पञ्जिकरण बाहेकका अन्य सेवा सञ्चालनमा सन्तोषजनक देखिएन । यसरी पालिकामा अपाङ्ग मैत्री सेवा, डिजिटल सेवा, एस.एम.एस. सेवा, अनलाइन सेवा तथा अन्य आधुनिक सेवाको विस्तार गर्नु पर्दछ ।
</td><td></td></tr>
<tr><td>१५</td><td></td><td></td><td>आर्थिक सहायता तथा विविध खर्च</td><td></td></tr>
<tr><td>१५.१</td><td></td><td></td><td>आर्थिक सहायताः- पालिकाले स्पष्ट मापदण्ड र कार्यविधि तर्जुमा गरी तथा बजेट विनियोजन गरेर मात्र आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ । पालिकाको मापदण्ड र कार्यविधिमा रु. ५,००० देखि रु. २५,००० सम्म आर्थिक सहायता दिने भनिएपनि कार्यपालिकाको पटके निर्णयपिछे बिभिन्न १६८ जनालाई रु. ५,००० देखि रु. १,००,००० सम्म जम्मा रु. १९,९७,००० आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ । उक्त रकम पालिकाको कुल आन्तरिक आय रु. ४,४२,७३,०३९.६५ को ४.५१ प्रतिशत हुन आउँछ । तसर्थ, पालकाले बनाएको मापदण्ड अनुसार आर्थिक सहायता दिनु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>१५.२</td><td></td><td></td><td>खाना तथा विविध खर्चः – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले यस वर्ष खाना तथा विविधतर्फ रु. १७ लाख ८४ हजार खर्च गरेको छ । यस्तो खर्च औचित्यको आधारमा गर्नु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
</table>

१६			**खरिद व्यवस्थापनः** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ३ बमोजिम सार्वजनिक निकायले खरिद व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सार्वजनिक खरिद ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम खरिद नियमावली तयार गरी लागु गर्नको लागि तीनवटै संघीय तहहरुलाई अधिकार दिइएको अवस्था छ । पालिकाले सार्वजनिक खरिद नियमावली बनाई लागु गरेको देखिएन । यस पालिकाको खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी निम्नानुसारको अवस्था रहेको छ । ¬ खरिद गुरुयोजना तथा बार्षिक खरिद योजना बनाएको छैन, ¬ खरिद एकाइको गठन गरेको छ तर खरिद एकाइको प्रयोग गरी खरिद व्यवस्थापन गरेको देखिएन, ¬ एकिकृत रुपमा खरिद कार्य नगरी टुक्रे खरिद गरेको देखिन्छ, यस्तो प्रकारको प्रवृत्तीले सार्वनजिनक खरिद प्रक्रियामा प्रतिस्पर्धा सिमित हुन जाने तथा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको आपुर्तिको सुनिश्चितिता हुन सक्दैन। यसर्थ सार्वजनिक खरिद कानुनमा भएको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।	
१७			**लागत प्रभावी योजना तर्जुमाः** सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५ बमोजिम सार्वजनिक निकायले कुनै खरिदको लागि तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता र कार्यादेश पश्चात लागत अनुमान तयार हुने गरेको छ । योजनाको कार्यान्वयमा प्रभावकारीता ल्याउन तथा बस्तुनिष्ठ योजना बनाउनको लागि जुनसुकै सार्वजनिक निर्माण कार्यको लागि लागत अनुमान तयार गरी सो बमोजिमको बजेट विनियोजन गरी खरिद व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।	
१८			**सम्पत्ति व्यवस्थापनतर्फ**	

<table>
<tr><td>१८.१</td><td></td><td></td><td>जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनः सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७६ को नियम ५३ (१), (२), (३) र (४) बमोजिम प्रत्येक कार्यालयले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिनाभित्र जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने छ । सोही व्यवस्था अनुसार कार्यालयले प्रयोगमा नरहेको, मर्मत तथा लिलाम गर्नुपर्ने विभिन्न मालसमान तथा सामाग्रीहरुलाई १ महिनाभित्र लिलाम प्रकृया शुरु गर्नुपर्ने तथा मिनाहा दिनुपर्ने बिभिन्न सामाग्रीहरुलाई समिति बनाई मिनाहा दिनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलब्ध गराएको जिन्सी प्रतिवेदन अनुसार देहाय बमोजिम मर्मत, लिलाम र मिन्हा समेत गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रतिवेदनमा उल्लिखित उक्त सामानहरुको मर्मत, लिलाम र मिन्हा समेत गरेको पाइएन । उल्लिखित सामानहरुलाई कार्यालयले नियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम मर्मत, लिलाम र मिन्हा गरी पालिकाले घरजग्गाको विवरण समेत पाम्समा इन्ट्री गरी जिन्सी अद्यावधिक गर्नुपर्ने र चालु आर्थिक वर्षमा खरिद गरेको सवारी साधन वा मालसमानको जिन्सीमा स्पेसिफिकेशन समेत उल्लेख गरी जिन्सी अद्यावधिक गर्नु पर्दछ ।
<table>
<tr><th>विवरण</th><th>जिन्सी प्रयोगमा नरहेका</th><th>प्रयोगमा नरहेका मध्ये मर्मत गर्न सक्ने</th><th>प्रयोगमा नरहेका मध्ये लिलाम वा बिक्री गर्नुपर्ने</th><th>प्रयोगमा नरहेका मध्ये मिन्हा गर्नुपर्ने</th><th>कैफियत</th></tr>
<tr><td>पालिकाको एकीकृत विवरण</td><td>२९ किसिमका २५२ सामाग्रीहरु</td><td>२ किसिमका १७ सामाग्री</td><td>२६ किसिमका २१५ सामाग्री</td><td>१ किसिमका २० सामाग्री</td><td></td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td>१८.२</td><td></td><td></td><td>जिन्सी लगत खाताः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार साविकको गाविस र विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरु समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुनुपर्ने र यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्तभित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्नेमा गरेको देखिएन।</td><td></td></tr>
<tr><td>१८.३</td><td></td><td></td><td>स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कन सहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क</td><td></td></tr>
</table>

			सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सो को संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्क बेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनु पर्दछ ।	
१८.४			**सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेखः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी, सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख राखेको पाइएन । सार्वजनिक पर्ति ऐलानि जग्गा तथा सम्पत्तिको अतिक्रमण भए नभएको अनुगमन हुने अवस्था देखिदैंन । संरक्षण उपयोग नीति र मापदण्ड पालना भएको छैन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको सम्पत्तिको अभिलेख, रेखदेख, मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु पर्दछ ।	
१८.५			**सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा संरक्षण, उपयोग तथा हक हस्तान्तरणः** स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको र अभिलेख राखेको पाइएन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु,गराउनु र अभिलेख राख्नु पर्दछ ।	
१८.६			**कोषहरुः** आर्थिक कार्यविधि एवं वित्तिय उतरदायित्व ऐन, २०७६ को परिच्छेद ४ को दफा २६ (१) ले कोषको अभिलेख अद्यावधिक गरी सो को विवरण राख्ने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुनेछ । पालिका अन्तर्गतकारहेका मानव संशाधन कोष, वातावरण विकास कोष, महिला तथा बालबालिका कोष, कर्मचारी कल्याण कोष, गरिबी निवारण कोष, मर्मत सम्भार कोष, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष,प्रकोप व्यवस्थापन कोष र संचित कोष गरी ९ वटा कोषहरुको विवरण अद्यावधिक छ । प्रकोप व्यवस्थापन कोष र सञ्चित कोष बाहेक अरु कोषको खर्च सन्तोषजनक भएको पाइएन ।	
१८.७			**वडा कार्यालयबाट सामाग्री खरिदः** पालिकाले वडा कार्यालयलाई नै बजेट विनियोजन गरि कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी सामाग्री खरिद गरेको र वडा कार्यालयमा दाखिला भएको प्रमाणको आधारमा रकम भुक्तानी भएको छ । नगरपालिकाले पाम्स सफ्टवेयरमा जिन्सी विवरण अभिलेख राख्ने गरेकोमा वडा कार्यालयबाट खरिद विवरण पाम्समा दाखिला हुँदैन र वार्षिक खरिदको एकिन विवरण अध्याविध हुन सक्दैन् । अतः वडा कार्यालय मार्फत् हुने खरिदलाई पनि पाम्समा आवद्ध गर्नेतर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।	

<table>
<tr><td>१९</td><td></td><td></td><td>सशर्त पुजिगत</td><td></td></tr>
<tr><td>१९.१</td><td></td><td></td><td>विद्यालय भौतिक पूर्वाधार निर्माण- शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७८।७९ को क्रियाकलाप नं ११.१.२.१ मा प्रत्येक स्थानीय तहले विद्यालय भौतिक पूर्वाधार कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० अनुसार गर्नु गराउनु पर्ने, स्थानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयमा हुने भौतिक निर्माणका कार्यहरु स्थानीय तहले आफ्नो प्राविधिक मार्फत सुपरीवेक्षण गराउने र कार्यसम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रद्वारा मिति २०७९।१।५ च.नं. ६०१ को निर्देशनको बुँदा नं. २ अनुसार प्राप्त कार्यक्रम अनुरुप तोकिएको डिजाइन ड्रइङ तथा लागत अनुमान अनुसार २ कोठे तथा ४ कोठे भवन निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । उक्त कार्यक्रमका लागि देहायका विद्यालयलाई रु ३,३८,००,०००।०० निकासा भएको छ । तर विद्यालय निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात सम्बन्धित विद्यालयहरुले पालिकामा पेश गरेका छैनन् । तसर्थ निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात तथा कार्य सम्पन्न भएको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.......
<table>
<tr><td>सि. न</td><td>बिधालयको नाम</td><td>कामको व्यहोरा</td><td>रकम</td></tr>
<tr><td>१</td><td>जनकल्याण मा. बि. पुनर्वास</td><td>४ कोठे बिद्यालय भवन निर्माण</td><td>३६,००,०००</td></tr>
<tr><td>२</td><td>सरस्वती मा.बि मोतिबस्ती</td><td>४ कोठे बिद्यालय भवन निर्माण</td><td>३६,००,०००</td></tr>
<tr><td>३</td><td>चन्द्रवाल आ.बि.पुनर्वास</td><td>४ कोठे बिद्यालय भवन निर्माण</td><td>३६,००,०००</td></tr>
<tr><td>४</td><td>रामबुद्र मा.बि. पुनर्वास</td><td>४ कोठे बिद्यालय भवन निर्माण</td><td>३६,००,०००</td></tr>
<tr><td>५</td><td>जिवन ज्योती आ.बि. पुनर्वास</td><td>२ कोठे बिद्यालय भवन निर्माण</td><td>१८,००,०००</td></tr>
<tr><td>६</td><td>गौरीशंकर मा.बि. प्राबिधिक अनुदान</td><td>प्राबिधिक धार अनुदान</td><td>२,६००,०००</td></tr>
<tr><td>७</td><td>नमुना बिधालय बिशेष अनुदान</td><td>नमुना बिधालय कार्यक्रम</td><td>१,५०,००,०००</td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td></td><td>३,३८,००,०००</td></tr>
</table>
</td><td>३३,८००,०००</td></tr>
</table>

१९.२			**अनुदान ब्यवस्थापन:** कार्यक्रम कार्यान्यिन पुस्तिका २०७८।७९ मा भएको ब्यवस्था अनुसार स्थानिय तहले अनुदान प्राप्त बिधालयले निर्धारित मापदण्ड र प्रक्रिया अनुरुप गरे नगरेको नियमित रुपमा अनुगमन गरी सो को एक प्रति प्रतिबेदन शिक्षा तथा मानवस्रोत केन्द्रमा पठाउने ब्यवस्था छ । यस पालिकाले आ.व. २०७८।७९ मा अनुदान दिएका निम्न बिद्यालयमा कार्यक्रम वापत दिएका अनुदान रकम कार्यक्रम कायान्वयन भए, नभएको बारेमा अनुगमन गरेको पुष्टि गर्ने अनुगमन प्रतिबेदन देखिएन । अतः बिद्यालयमा गएको अनुदान रकम प्रभावकारी रुपमा कायान्वयन भएको छ भनी बिश्वस्त हुने आधार देखिएन । पालिका कार्यालयले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख गरेको ब्यवस्था बमोजिम अनुगमन गरी प्रतिबेदन पेश गर्नु पर्दछ । सि.न. / बिद्यालयको नाम / कार्यक्रमको नाम / रकम १ / जनशक्ती आ.बि.बलभद्र बस्ती / ICT ल्याब स्थापना / ६,५०,०००।०० २ / राष्टिय आ. बि. पुनर्वास / ICT ल्याब स्थापना / ६,५०,०००।००	
२०			**सशर्त अनुदान (स्वास्थ्य तर्फ)**	
२०.१	५८	२०७८-१०-२७	**मेडिक मोबाईलको रकम भुक्तानी**: आर्थिक बर्ष २०७८/७९ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यन्वयन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका लागि सञ्चालन मार्गदर्शनले सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन गर्नु पर्ने विभिन्न कार्यक्रम तथा कृयाकलापहरुमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा नर्सिङ कर्मचारीका लागि रिचार्ज खर्च सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छैन्। पालिकाले मार्गदर्शनले व्यवस्था नगरेको कार्यक्रममा १०२ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र १० नर्सिङ कर्मचारिलाई प्रति महिना ५०० को दरले ६ महिनाको जम्मा रु. ३,३६,००० रकम भुक्तानी गरेको देखिन्छ। यसरी मार्गदर्शनका कृयाकलापहरु भन्दा बाहिर गएर पालिकाले आफ्नो कार्यक्रमको रकम सशर्त अनुदानबाट भुक्तानी गरेको शोधभर्ना गरि संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नु पर्ने रकम रु.	३३६,०००
२०.२			**न्यानो झोला खरिद**: संस्थागत सुत्केरी संख्या वृद्धि गरी आमा तथा नवजात शिशु मृत्युलाई कम गर्न नेपाल सरकारले न्यानो झोला कार्यक्रमलाई प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमको रुपमा सञ्चालन गर्दै आएको छ। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका लागि सञ्चालन मार्गदर्शन अनुसार यस शिर्षकमा व्यवस्था भएको बजेटबाट प्रसूतिका आधारमा अनुमान गरी समयमै खरीद गरी सुत्केरीलाई स्वास्थ्य	

			संस्थामै उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले मिति २०७९।०३।१५ मा ५५० थान न्यानो झोला प्रति झोला रु. ७८७.६१ का दरले भ्याट रकम सहित रु. ४,८९,४९९ मा खरिद गरेको छ। पालिकाले मौज्दात यकिन, गुणस्तर परीक्षण नगरी आर्थिक वर्षको अन्त्यमा झोलाहरु खरिद गरेको देखिन्छ। यसरी खरिद गरेका झोलाहरु पनि मौज्दात रहेको छ। आवश्यकता नपरी खरिद गर्दा धेरै समयसम्म भण्डार गर्नु पर्ने भएकाले यसको गुणस्तरमा कमी आउने, विभिन्न कारणले विग्रिने, नष्ट हुने लगायतका जोखिम रहन्छ। अत: पालिकाले खरिद गरेका झोलाहरुलाई स्वास्थ्य संस्थाहरुको आवश्यकता अनुसार वितरण गरी आगामी वर्ष खरिद गर्दा मौज्दात यकिन गरेर पालिकालाई आवश्यक भएमा वा आवश्यक संख्या मात्र खरिद गर्नु पर्दछ।	
२०.३			**स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन:** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको आर्थिक बर्ष २०७८/७९ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका लागि सञ्चालन मार्गदर्शनले उपचारात्मक सेवा, नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन, क्षयरोग नियन्त्रण, स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार, परिवार कल्याण, इपिडिमिलोजी तथा रोग नियन्त्रण लगायतका आधारभुत स्वास्थ्य सम्बन्धि विविध कार्यक्रमहरु पालिकाबाट सञ्चालन हुने व्यवस्था गरेको छ। यस्ता कार्यक्रमहरु यस कार्यविधिले तोकेका शर्तहरुमा रही कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ। यसरी कार्यान्वयन गर्दा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदन पनि अनिवार्य रहन्छ। एक कार्यक्रम भित्र बिभिन्न कृयाकलापहरु रहन्छन्। ती अन्तरसम्बन्धित रहन्छन् र सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न भएपछिमात्र उक्त कार्यक्रमले सार्थकता पाउछ। पालिकाले एक क्रियाकलाप गरी अन्य क्रियाकलापहरुलाई निरन्तरता नदिई बीचैमा छोड्ने, एक क्रियाकलापमा बढी खर्च गरी अन्य क्रियाकलापहरुको लागि बजेट अपुग गराई कार्यक्रम अधुरै राख्ने, कार्यविधिले नभनेका अनावश्यक कार्यहरुमा समेत खर्च गर्ने लगायतका कमजोरीहरु गरेको देखिन्छ । त्यस्तै, मार्गदर्शनले निर्देशित गरेबमोजिम अनुगमन, मुल्यांकन तथा नियमित प्रतिवेदन भएको पनि देखिदैन। यस्ता प्रवृत्तीले समग्र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुनै कमोजर हुने र अपेक्षित लाभ प्राप्त हुन नसक्ने जोखिम रहन्छ। अत: पालिकाले स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीताको लागि हरेक कार्यक्रमहरुको ब्रकेडाउन गरी सोहि अनुरुप कार्यक्रम कार्यन्वयनलाई अनिवार्यता गर्ने, कार्यक्रमका सवै क्रियाकलापहरु सम्पन्न गर्ने तथा कार्यविधिले भने बमोजिम अनुगमन गरी प्रतिवेदन गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु पर्ने देखिन्छ।	
२१			**प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन:**	
२१.१			**डोर हाजिरी भन्दा बढी भुक्तानी:** प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७५ को दफा २७ बमोजिम पारिश्रमिक रकम भुक्तानी गर्दा सम्बन्धित श्रमिकको डोरहाजिरी बमोजिम भुक्तानी गर्नु पर्ने तथा दफा ६८ बमोजिम यस कार्यक्रमको रकम पारिश्रमिक बापत मात्र खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। पालिकामा सञ्चालित वडा नं. २ अन्तर्गत खेत भित्रका बाटो निकासा छुटपुट बाटोहरु	८,२५६

			मध्ये अमैया खल्लाको होम पाईप देखि पुर्व बाटो निकासा योजना कार्यान्वय गर्दा रु. ८,२५६ बराबरको रकम खरिदमा समेत खर्च गरेको विल समावेश गरि उक्त विल बराबरको रकम अमृता साउद रानाको ज्याला बापतको रकम भुक्तानी गर्दा सो रकम समेत थप गरि भुक्तानी गरेको देखिन्छ। अमृता साउद रानाको डोर हाजिरि ५० दिन रहेको छ। प्रतिदिन ज्याला रकम रु. ५७७ ले भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम रु. २८८५० हुनुपर्नेमा रु ३७१०६ भुक्तानी भएकाले ८,२५६ बढी भुक्तानी हुन गएको असुल उपर गर्नु पर्ने रकम रु.	
२१.२			**प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम:** स्थानीय तहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूत गराउन एवम् सामूदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीय तहभित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा १२ बमोजिम नगरपालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर रोजगारमूलक आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन र प्रतिवेदन गर्ने भूमिका रहेको छ। कार्यालयले धेरै संख्यामा योजना छनौट गरेको र त्यस्ता योजनाहरु पूर्वाधार एवम् अन्य विकास निर्माण प्रकृतिका नभई अनुत्पादनमुलक कार्य गराउने गरी छनौट गरेको देखिन्छ। योजनाहरुको अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रणाली, प्रतिवेदन गर्ने कार्यपनि प्रभावकारी रुपमा सम्पन्न गरिएको देखिएन। यस कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय तहभित्रका वडाहरुमा कुलो मर्मत, सरसफाई, बाटोमा माटो पटानी कार्य लगायतका ४३ वटा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी ७५९ जनालाई रोजगारी उपलव्ध गराई ८ दिन देखि ९६ दिनसम्म कार्य गराई रु. १,६७,३६,४६२ खर्च गरेको देखिन्छ। उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन।	
२२			**सशर्त अनुदान (कृषि तथा पशु कार्यक्रम तर्फ)**	
२२.१			**बालि विकास कार्यक्रम:** पालिकाले बालि विकास कार्यक्रम अन्तर्गत मकै उत्पादन प्रर्वर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरेको गरेको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ अनुसार यस कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने हुन्छ।कार्यविधिको दफा २५(४) मा कार्यक्रम संचालनका लागि सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि शाखा प्रमुखले कार्यक्रम विस्तृतीकरण गरेर दफा ९(१) बमोजिमको समितिमा छलफल गरी कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत गराई कार्यन्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ।कार्यक्रम र बजेट बजेट विस्तृतीकरण गर्दा प्रमुख कृयाकलापहरुभित्र पर्ने गरि विस्तृतीकरण गर्नु पर्ने भनि कार्यक्रम व्यवस्थापन, प्रविधि प्रसार र प्राविधिक सेवा, उन्नत बीउमा अनुदान, साना सिंचाई र अन्य पूर्वाधार निर्माण तथा यान्त्रीकरण सहयोग लगायतका क्रियाकलापहरु तोकिएका छन्।पालिकाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा कार्यविधिले तय गरेको विधिहरु पुरा नगरी कुल अनुदान रु. २५,००,००० रकमलाई अंशुबर्मा बिज बृद्धि कृषक समुह, पुनर्वास व्यवसायिक तरकारी तथा	२,५००,०००

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>खाद्यन्न उत्पादन कृषक समुह र सुनौलो कृषि विकास केन्द्र गरि तीन कृषक समुहलाई प्रति समुह रु. ८,३३,००० का दरले अनुदान हस्तान्तरण गरेको देखिन्छ।यसरि पालिकाले गर्नु पर्ने अभिमुखीकरण, अनुगमन, तथ्याङ्क संकलन, प्रविधि तथा बीउ हस्तान्तरण, प्राविधिक सेवा, प्रगति प्रतिवेदन तयारी लगायतका पालिकाले पुरा गर्नु पर्ने दायित्व पुरा नगरि रकम नै हस्तान्तरण गरेको नियमसम्मत नदेखिएको रकम रु.</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२२.२</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम:

• प्रमुख कृषि उपजहरुको विशिष्टिकृत क्षेत्रहरु निर्माण गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने गरी साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वय म्यानुअलको परिच्छेद ४ मा पकेट विकास कार्यक्रमका लागि कृषक समुह वा यस्तै कृषि कार्यका लागि संगठित समुह हुनु पर्ने व्यवस्था छ। साथै, पकेट कार्यक्रमको मापदण्ड, आवेदन प्रकृया, लाभग्राही तथा पकेट क्षेत्रको छनौट, सम्झौता, कार्यक्रमको समायवधी लगायतका विभिन्न प्रावधानहरु रहेका छन्।त्यस्तै सम्झौता बमोजिम कार्यसम्पन्न भएपछि अनुदान रकम भुक्तानि गर्नु लगायतका व्यवस्थाहरु छन्।

• पालिकाले म्यानुअलमा प्रवेश नै नगरि व्यक्तिगत रुपमा सम्झौता गरेर देहायका पकेट कार्यक्रम सञ्चालन गरेको देखिन्छ:

<table>
<tr><td>क्रम</td><td>कार्यक्रम</td><td>रकम</td></tr>
<tr><td>१</td><td>माछा पकेट कार्यक्रम</td><td>६,७५,८२३</td></tr>
<tr><td>२</td><td>बाख्रा पकेट कार्यक्रम</td><td>६,९४,३७२</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>१३,७०,१९५</td></tr>
</table>

• पालिकाले पकेट विकास कार्यक्रम म्यानुअल बमोजिम लाभग्राही छनौट नगरेको तथा माछा पकेट कार्यक्रमको निरन्तरतामा खर्च गर्नुपर्नेमा नयाँ पकेट कार्यक्रमको रुपमा खर्च गरेको लगायका कारणहरुले गर्दा खर्च गरिएको रकम नियमसम्मत मान्न सकिन्न। अत: पालिकाले यस सम्बन्धमा तथ्य यकिन गरी सबन्धित कर्मचारीलाई जिम्मेवार तथा जबाफदेही बनाई पकेट कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्दछ। पालिकाले पकेट कार्यक्रम अन्तर्गत खर्च लेखेको तर नियमसम्मत हुन नसकेको रकम रु.
</td>
<td>१,३७०,१९५</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td>२३</td><td></td><td></td><td>शसर्त अनुदान (शिक्षा चालु)

नेपालको संविधान, शिक्षा ऐन लगायत शिक्षासँग सम्वन्धित कानून, निर्देशिका, कार्यक्रहरुले शिक्षामा नागरिक समान पहुँचको सुनिश्चितता, शिक्षालाई बैज्ञानिक, व्यवहारिक, रोजगारमूलक तथा सीपमूलक बनाउदै सक्षम जनशक्ति तयार, शिक्षाको गुणस्तरीयतामा अभिवृद्धी लगायतका उद्देश्यहरु राखेका छन्। संविधानले माध्यामिक तहसम्मको शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सुम्पिएको छ। तसर्थ शिक्षा क्षेत्रको विकास विस्तारमा पालिकाहरुको अहम् जिम्मेवारी रहेको हुँदा उनिहरुको क्षमता विकासका लागि नेपाल सरकारले सशर्त अनुदान मार्फत शिक्षा तर्फ वित्तीय हस्तान्तरण गर्दै आएको छ। यस्तो हस्तान्तरीत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन, पाठ्यपुस्तक तथा शिक्षण सिकाइ सामाग्री, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा, परीक्षा सञ्चालन लगाएतका तोकिएका क्षेत्रमा शर्तमा रहि खर्च गर्नु पर्ने हुन्छ। यस पालिकाले आर्थिक बर्ष २०७८/०८९ मा सशर्त अनुदानमा शिक्षा तर्फ गरेको खर्चका सम्बन्धमा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वय पुस्तिका २०७८/७९ तथा सम्बन्धित कार्यक्रमका कार्यविधिहरुको आधार लिई खर्चको लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोराहरु बुँदागत रुपमा रहेका छन्।</td><td></td></tr>
<tr><td>२३.१</td><td></td><td></td><td>तलब भुक्तानी: शिक्षा तथा मानव विकास स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७८/७९ मा शिक्षकहरुको तलव भत्ता सम्बन्धी व्यवस्था छ। यस्ता सेवा सुविधाहरु शिक्षक वहाल रहदाको समयसम्म मात्र प्राप्त हुनेछन्। देहायका शिक्षकहरुको तलव सुविधा शिक्षक बहाल नरहेको समयमा पनि विद्यालयको खातामा दाखिला भएको देखिन्छ:

<table>
<tr><th>सरुवा भई आएका शिक्षकको नाम</th><th>विद्यालयको नाम</th><th>हाजिरि भएको मिति</th><th>बढी भुक्तानी</th><th>कैफियत</th></tr>
<tr><td>लक्ष्मी दमाई नेपाली</td><td>जीवनशक्ति आवि सीतावस्ती</td><td>२०७८।५।१३</td><td>४८,८८८</td><td>श्रावण महिना देखिको भुक्तानी</td></tr>
<tr><td>ललीता कुमारी ठगुन्ना</td><td>चन्द्रवाल आवि सिमरी</td><td>२०७८।५।११३</td><td>७८,४२२</td><td>४२ दिनको तलब र चाडपर्व खर्च</td></tr>
</table></td><td>१४८,०६७</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td><td></td><td></td>
<td>
<table>
<tr><td>अनिवार्य अवकाश भएका शिक्षक</td><td>विद्यालयको नाम</td><td>अवकाश मिति</td><td>बढी भुक्तानी</td><td>कैफियत</td></tr>
<tr><td>राम प्रसाद चौधरी</td><td>राष्ट्रिय मावि अमरवस्ती</td><td>२०७९।३।१६</td><td>२०,७५७</td><td>अवकाश पछी पनि भुक्तानी</td></tr>
<tr><td colspan="3">जम्मा असुलुउपर गर्नु पर्ने रकम</td><td>१,४८,०६७</td><td></td></tr>
</table>
यसरी बढी भुक्तानी भएको रकम पालिकाले यकिन गर्दै असुल उपर गरि संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नु पर्ने रकम रु.
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२३.२</td><td></td><td></td>
<td>शिक्षक दरबन्दी र पदपुर्ति: शिक्षा नियमावली, २०५९ अनुसूची १२ मा विद्यालयमा रहनु पर्ने शिक्षक संख्या सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। शिक्षक दरबन्दी (मिलान तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६ ले स्थानीय तहहरुले दरवन्दी मिलान गर्दा पुरा गर्नुपर्ने कार्यविधिका विषयहरु समेटेको छ। पालिकाले दिएको सामुदायिक विद्यालय शिक्षक विवरण अनुसार स्थायी १४८, राहात १०३ शिक्षक दरबन्दीहरु रहेकोमा स्थायीमा १२७ र राहातमा १०३ शिक्षकहरुको पदपुर्ति भएको छ। त्यस्तै पालिकाले १७ शिक्षक अस्थायी करार नियुक्ती गरेको देखिन्छ। पालिकाले हालसम्म दरबन्दी मिलान गरेको देखिदैन। दरबन्दि भन्दा बढि शिक्षक, विद्यार्थि संख्या धेरै भएका केहि विद्यालयहरु दरबन्दी नै नरहने, विद्यार्थी संख्याको दरमा शिक्षकहरु सन्तुलन नमिलेको देखिन्छ। यसरी शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात नमिल्दा शिक्षण सिकाईमा प्रभावकारीता नदेखिने, विद्यार्थीले विद्यालय छोड्ने दर बढ्ने, करार तथा अनुदानका शिक्षकको संख्या बढ्न गई पालिकालाई थप वित्तीय भार पर्ने जोखिम रहन सक्छ। अत: पालिकाले नियमावली तथा तथा कार्यविधि बमोजिम समयमै दरबन्दी मिलान गरी शिक्षकहरुको सन्तुलित व्यस्थापनद्धारा अध्ययन अध्यापनलाई नियमित गरिनु पर्दछ।</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२३.३</td><td></td><td></td>
<td>विद्यार्थी संख्याको सत्यापन: शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७८/७९ ले तय गरेका कार्यक्रमहरु जस्तै: विद्यार्थी छात्रावृत्ति, दिवा खाजा, सेनिटेरी प्याड, पाठ्यपुस्तक वितरण, कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन लगायतका अनुदान वितरण गर्दा विद्यार्थी संख्यालाई आधार लिएको छ।यसका लागि विद्यार्थी संख्या यकिन गर्नु पर्ने हुन्छ। विद्यालयबाट प्रविष्ट तथ्याङ्क (IEMIS) लाई सम्बन्धित पालिकाले कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई विद्यार्थी संख्या यकिन गर्नु पर्दछ।यस पालिकाले सत्यापन नगरी IEMIS तथ्याङ्कको आधारमा मात्र अनुदान दिएको देखिन्छ।</td>
<td></td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>यसरी अनुदान दिँदा वास्तविक रुपमा नभएका तर EMIS लगत कट्टा भईनसकेका विद्यार्थीहरुको लागि पनि अनुदान जाने जोखिम रहन्छ। पालिकाले विद्यार्थी संख्यालाई आधार मानि दिईने अनुदानमा त्यस्ता अनुदान दिनु पूर्व अनिवार्य सत्यापन गराएर मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था गर्नु पर्दछ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२३.४</td><td></td><td></td><td>अनुगमन र प्रतिवेदन: अनुदान दिईएपछी त्यस अनुदानको कार्यान्वयनको अवस्थाबारे अनुगमन गर्नुपर्ने हुन्छ।सशर्त अनुदानमा अनुदान दिनुको निश्चित उद्देश्य रहन्छ र त्यसका लागि शर्तहरु तोकिएका हुन्छन्। शर्त बमोजिम कार्यहरु भए नभएको यकिन गर्न सशर्त अनुदानमा अनुगमनको झनै महत्व रहन्छ। शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७८/७९ अन्तर्गत रहेका अधिकाम्स कार्यक्रमहरुले अनुदान दिईएपछी आवधिक रुपमा अनुगमन गरि त्यसको प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने साथै अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयले पनि तोकिएको समयमा पालिकालाई प्रतिवेदन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। सूचकमा आधारित अनुगमनले कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याउनुको साथै आगामी दिनहरुमा कार्यक्रम थप सुधार गर्न मद्दत पुग्ने हुन्छ। पालिकाले विद्यालयहरुलाई अनुदान दिएको तर तोकिएको समयमा गर्नु पर्ने अनुगमन र विद्यालयहरुले गर्नु पर्ने प्रतिवेदन गरेको पाईएन।अत: पालिकाले अनुगमन तथा प्रतिवेदनलाई कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका अनुरुप सम्पन्न गर्नु पर्ने देखिन्छ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२४</td><td></td><td></td><td>चालुतर्फ</td><td></td></tr>
<tr><td>२४.१</td><td>१६२</td><td>२०७८-८-६</td><td>गत वर्षको भुक्तानीः- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ९.२ (घ) मा बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमध्ये आगामी वर्ष भुक्तानी गर्नुपर्ने बाँकी रकम समावेस गरेर बजेट बनाउने व्यवस्था छ । पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित तथा यस वर्षको बजेटमा समेत गत वर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको व्यवस्था नगरी रु. ५,००,००० भुक्तानी दिएको छ । तसर्थ, यस्तो भुक्तानी नियमसम्मत नदेखिएको रु.
<table>
<tr><th>विवरण</th><th>रकम रु.</th></tr>
<tr><td>निड्स नेपालसँग साझेदारी कार्यक्रम (कोरोना विशेष सूचना केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन)</td><td>५,००,०००</td></tr>
</table></td><td>५००,०००</td></tr>
</table>

२४.२			**सञ्चार खर्चः** भौ.नं. १७।०७८।१०।२७ र भौ.नं. ४६।०७९।३।१३, स्वास्थ्य चालु, पालिकाले १०२ जना स्वास्थ्य चौकी, नर्सिङ्ग कर्मचारी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुलाई २०७८ श्रावण देखि २०७९ आषाढ मसान्तसम्म रु. ५०० को दरले सञ्चार खर्च बापत वार्षिक कार्यक्रममा राखी आन्तरिक स्रोतबाट भुक्तानी दिनुपर्नेमा समानीकरण चालुबाट रु. ६,७२,००० भुक्तानी गरेको देखिन्छ । यस्तो भुक्तानी खर्च लेख्नु उचित देखिएन ।	
२४.३			**अन्य संस्थालाई भुक्तानीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकमलाई स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पूँजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नु पर्दछ । जसबाट अन्य संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्दैन। यदि उपलब्ध गराउने हो भने पनि सार्बजनिक रुपमा निःशुल्क वा न्युन शुल्कमा सेबा उपलब्ध गराउने सुनिश्चित हुनु पर्दछ । पालिकाले यो वर्ष देहाय अनुसारका संस्थाको कार्यालय व्यवस्थापन खर्चमा लागि रु. ९,९८,५५० रकम भुक्तानी गरेको छ । तर त्यसबाट उपरोक्त बमोजिम सेवा प्रवाह हुने सुनिश्चित छैन । केहि उदाहरणहरु निम्नानुसार छन ।	

सि.नं.	**संस्थाको नाम**	**प्रयोजन**	**अनुदान रकम रु.**
१	दृष्टि फाउण्डेशन नेपाल	असहाय बालबालिका तथा अलपत्र व्यक्तिहरुको उद्दार	१०००००
२	इलाका प्रहरी कार्यालय, त्रिभुवन वस्ती	गाडी मर्मत	९९५००
३	सुदूरपश्चिम साहित्य समाज	कार्यक्रम बापत	१०००००
४	राम युवा क्लब	बिभिन्न कार्यक्रम	२०००००
५	निवास दिब्य धाम	कार्यक्रम बापत	१०००००
६	नेपाल आदिवासी जनजाती महासँघ	कार्यक्रम बापत	१०००००
७	नवयुग युवा क्लब	खेलकुद कार्यक्रम बापत	१५००००
८	नेपाल आदिवासी जनजाती महासँघ	सचेतनामूलक कार्यक्रम	१४९०५०

जम्मा	९,९८,५५०

२४.४ **कर कट्टि नभएको:** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७, ८८ र ८९ अनुसार सवारी भाडाको भुक्तानीमा बहाल कर तथा आम्दानीमा पारिश्रमिक कर कट्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले निम्न भुक्तानी गर्दा कट्टि नगरेको रु. १५,९२५ सम्बन्धितबाट असूल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु. १५,९२५

भौ.नं. र मिति	**विवरण**	**भुक्तानी रकम रु.**	**करको दर**	**असूल हुनुपर्ने कर रु.**
नगरपालिका चालु				
८०८।०७९।३।१७	खप्तड एकीकृत सामूदायिक स्वास्थ्य तथा पर्यावरण संरक्षण केन्द्र नेपाल (पारिश्रमिक कर)	४९५००	१५	७४२५
८०८।०७९।३।१७	खप्तड एकीकृत सामूदायिक स्वास्थ्य तथा पर्यावरण संरक्षण केन्द्र नेपाल (बहाल कर)	१३०००	१०	१३००
शिक्षा चालु				
११।०७८।१०।४	भक्त बहादुर रोकाया (शैक्षिक अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम) बहाल कर	७२०००	१०	७२००
जम्मा				१५,९२५

२४.५ **परामर्श सेवा:-** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ मा बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराएको छ । पालिकाले यस्तो कार्य गराउँदा लागत अनुमान बेगर नै सम्झौता गरी देहाय बमोजिम रु.

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>
२५,२०,७६० खर्च गरेको छ । उक्त परामर्शदाताको प्रतिवेदन मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत गरी सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन पनि गरेको छैन । उक्त संस्थाहरु उक्त कार्यक्षेत्रको विज्ञ हो भन्ने आधार समेत पेश नगर्नुका साथै प्रतिस्पर्धा समेत गराएको छैन । यस्तो परामर्श सम्बन्धी कार्य मितव्ययी तथा प्रभावकारी तरिकाले पालिकास्तरबाट सम्पादन गर्नु पर्दछ ।
<table>
<tr><th>भौ.नं. र मिति</th><th>विवरण</th><th>भुक्तानी रकम रु.</th><th>कैफियत</th></tr>
<tr><td>१६९।०७८।८।६</td><td>अपि सैपाल मञ्च</td><td>१२१६३८९</td><td>८ कार्यविधि तथा मादपण्डको किताब तयारी</td></tr>
<tr><td>२०३।०७८।८।८</td><td>मानव कल्याण विकास केन्द्र</td><td>३२००००</td><td>नीति तथा योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना तथा दस्तावेज तयारी</td></tr>
<tr><td>७३५।०७९।२।२४</td><td>अपि सैपाल विकास मञ्च</td><td>४९३४९९</td><td>आन्तरिक खर्च नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि</td></tr>
<tr><td>७८५।०७९।३।१२</td><td>अपि सैपाल विकास मञ्च</td><td>४९०८७२</td><td>राजश्व सुधार कार्य योजना निर्माण</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>२५,२०,७६०</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२४.६</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
प्रयोजन विहिन सवारी भाडाः कार्यलयले निम्न खर्चहरुको प्रयोजन, कार्यक्रम,कार्यविधी सहभागिता तथा खर्च पुष्ट्याई हुने यथेष्ठ प्रमाण संलग्न नगरी भुक्तानी दिएको छ । अतः प्रयोजन विहिन सवारी भाडा खर्च गरेको रु. ३,०४,००० नियमसम्मत नदेखिएको रु.
<table>
<tr><th>भौ.नं.र मिति</th><th>विवरण</th><th>खर्च रकम रु.</th></tr>
</table>
</td>
<td>३०४,०००</td>
</tr>
</table>

			<table><tr><td>७७।०७८।७।९</td><td>प्रताप बहादुर चन्दले ६२ दिनको लागि रु. ४००० को दरले लिएको सवारी भाडाको प्रयोजन खुलेको पाइएन ।</td><td>२४८०००</td></tr><tr><td>५८४।०७९।१।२</td><td>पूर्ण बहादुर विष्टले ४ दिनको लागि रु. १४००० को दरले लिएको सवारी भाडाको प्रयोजन खुलेको पाइएन ।</td><td>५६०००</td></tr><tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>३,०४,०००</td></tr></table>	
२४.७			**तालिम कार्यक्रम सञ्चालनः** अर्थ मन्त्रालयको कार्य संचालन निर्देशिका,२०७७ को (आठौं संस्करण) को बुँदा नं. ७.१.१५ अनुसार तालीम तथा कार्यक्रम गर्दा लाग्ने खर्चको अनुसूची तथा विवरण अनुसार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायको बमोजिमको कार्यक्रम तथा तालीम गर्दा निर्देशिकामा भएको व्यवस्था बमोजिमको खर्च गरिने लागत अनुमान सहितको नर्मस तयार नगरी बिभिन्न संस्थासँग कोटेशनमा माग तथा सम्झौता पत्रको आधारमा तालीम तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको पाइयो । यस्तो तालीम वा कार्यक्रम निर्देशिका अनुसारको लागत अनुमान सहितको नर्मस जिम्मेवार व्यक्तिबाट स्वीकृत गराई मात्र खर्च गर्नु पर्दछ । <table><tr><th>क्र.सं.</th><th>भौ.नं.र मिति</th><th>संस्थाको नाम</th><th>तालीम वा कार्यक्रमको नाम</th><th>खर्च रु.</th></tr><tr><td>१</td><td>५९३।०७९।१।४</td><td>ग्रामिण विकास सेवा केन्द्र</td><td>सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन</td><td>२७५७२०</td></tr><tr><td>२</td><td>६०७।०७९।१।६</td><td>राइजिङ्ग स्टार तालीम केन्द्र</td><td>मैनबती तालीम सञ्चालन</td><td>२९९४५०</td></tr><tr><td>३</td><td>८०८।०७९।३।१७</td><td>खप्तड एकीकृत सामुदायिक स्वास्थ्य तथा पर्यावरण संरक्षण केन्द्र नेपाल</td><td>किशोरीहरुको लागि आत्मरक्षा विषयक तालीम कार्यक्रम</td><td>४९९९१२</td></tr></table>	

४	९०१।०७९।३।२४	माद्यवी इन्जिनियर्स एण्ड विल्डर्स प्रा.लि.	प्राविधिक सहयोग भवन मापदण्ड, गुणस्तर र नेपाली भाषामा लागत अनुमान तयार गर्ने	३९७७६०

यसरी भुक्तानी दिनेलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।

२४.८

लागत अनुमान नभएको: सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ (१) बमोजिम रु. १ लाख भन्दा माथिको खरिद कार्य गर्दा लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले देहाय बमोजिम खरिद गरे बापत रु. २१,७४,३०८ भुक्तानी गरेकोमा सो को लागत अनुमान तयार पारेको छैन । लागत अनुमान नबनाउने, प्रतिस्पर्धा मार्फत् कार्य नगर्ने, उक्त कार्यको अभिलेखाङ्कन सम्पत्तिको रुपमा नराख्ने, अनुत्पादक खर्च बढाउने कार्य उचित नदेखिंदा खर्चको उपयोगिताको सम्बन्धमा स्पष्ट पार्नु पर्दछ ।

क्र.सं.	**भौ.नं.र मिति**	**विवरण**	**भुक्तानी रकम रु.**
१	६४७।०७९।१।१९	भूमिहिन, दलित तथा सुकुम्वासी सम्बन्धी डाटा इन्ट्री गरे बापत (सोफसी टेकबाट कोटेशन खरिद)	४८९२५०
२	६४८।०७९।१।१९	भूमिहिन, दलित तथा सुकुम्वासी सम्बन्धी डाटा इन्ट्री गरे बापत (राइट क्लिक आईटी सोलुशनबाट कोटेशन खरिद)	१९५०००
३	७६८।०७९।३।९	नगरपालिकाको वृतचित्र निर्माण (टि.भि.टुडे नेटवर्क प्रा.लि.)	४९९५००
४	७८५।०७९।३।१२	राजश्व सुधार कार्य योजना निर्माण (अपि सैपाल विकास मञ्च)	४९०८७२

५	९२३।०७९।३।२५	भूमि सम्बन्धी लगत संकलन (ग्रामीण एकीकृत रुपान्तरण नेपाल)	४९९६८६
जम्मा			२१,७४,३०८

२४.९ **प्रमाण कागजात बेगर भुक्तानीः** प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७६ को नियम ३७ (२) अनुसार स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारको रकम खर्च गर्नुपूर्व खर्चको अख्तियारी दिनेले खर्चको यथेष्ट प्रमाणका आधारमा मात्र खर्चको स्वीकृती दिनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले निम्नानुसारको भुक्तानीहरु कैफियतमा उल्लिखित प्रमाण बेगर भुक्तानी दिएको देखियो । अतः बजेट खर्च गर्दा यथेष्ट प्रमाणका आधारमा मात्र भुक्तानी दिई अनावश्यक खर्च नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

सि.नं.	**भौ.नं.र मिति**	**नाम**	**विवरण**	**खर्च रकम रु.**	**कैफियत**
नगरपालिका चालु					
१	१६९।०७८।८।६	अपि सैपाल मञ्च	सेवा र परामर्श खर्च	१२१६३८९	किताब तयारपछि सो को दाखिला गरेको पाइएन ।
२	३३८।०७८।१०।९	सुजाता तिमिल्सेना	उद्यमशिलता विकास तालीम	१७४८५५	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
३	४३८।०७८।११।९	धौलराम सार्की	सहकारीलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम	१३३३००	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
४	४८२।०७८।११।२७	ओमनाथ ढकाल	सिलाई कटाई तालीम	२९८१८५	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको

					पाइएन ।
५	४८८।०७८।११।३०	ओमनाथ ढकाल	विपद् जोखिम न्युनिकरण सम्बन्धी १ दिने तालीम	१२७२००	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
६	५००।०७८।१२।१४	मालपोत कार्यालय कञ्चनपुर	बिभिन्न कार्यक्रमको लागि अनुदान भुक्तानी	१५०००००	कार्यक्रमको अनुगमन भएको पाइएन ।
७	५३४।०७८।१२।२१	हिरा सिंह बि.क.	नेतृत्व विकास तालीम	१६४२६१	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
८	५७१।०७८।१२।२५	ओमनाथ ढकाल	जनप्रतिनिधिहरुको अध्ययन अवलोकन कार्यक्रम	५०६९१९	कार्यक्रमको लागत अनुमान, खर्चको तेरीज तथा भ्रमण अध्ययन अवलोकनको प्रतिवेदन पेश भएको पाइएन।
९	५७७।०७८।१२।२५	कृष्ण प्रसाद शर्मा	कर्मचारी भ्रमण अवलोकन अध्ययन कार्यक्रम	३७३१७७	कार्यक्रमको लागत अनुमान, खर्चको तेरीज तथा भ्रमण अध्ययन अवलोकनको प्रतिवेदन पेश भएको

					पाइएन।
१०	६६५।०७९।१।२२	युजन आर्टस	बाल पेन्टिङ्ग तथा भित्ते लेखन	१६३४१९	लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
११	७४०।०७९।२।३०	धौलराम सार्की	सहकारी सम्बन्धी लेखापालन तालीम	२००१५८	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१२	७४१।०७९।२।३०	धौलराम सार्की	सहकारी प्रविधिमैत्री तालीम	१७६३०७	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१३	८२०।०७९।३।११	धौलराम सार्की	सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि तालीम	१९३६४०	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१४	८९१।०७९।३।२४	धौलराम सार्की	३ दिने सहकारी व्यवस्थापन तालीम सञ्चालन	१५००००	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
शिक्षा चालु					

१५	२०।०७९।३।३	भक्त बहादुर रोकाया	हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता	११४३२५	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१६	२२।०७९।३।१७	भक्त बहादुर रोकाया	विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्षहरुलाई अभिमुखीकरण तालीम	१२१८३०	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१७	२३।०७९।३।१९	शिवराज भट्ट	कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन	२५४८०४	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१८	२५।०७९।३।२३	भक्त बहादुर रोकाया	विद्यालय कर्मचारीलाई लेखा सम्बन्धी तालीम	११८०९०	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
१९	२७।०७९।३।२४	भक्त बहादुर रोकाया	स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण	४५५७५०	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।
स्वास्थ्य चालु					
२०	४९।०७९।३।१७	कल्पना पौडेल	ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम	१२६७५०	कार्यक्रमको लागत अनुमान पेश भएको पाइएन ।

२४.१०			**वितिय समानीकरण अनुदानबाट शिक्षकको तलब भत्ताः** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ ले स्थानीय	२,३३२,०००

			तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ता बापत सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने गरी शैक्षिक सत्र २०७९ का लागि सहयोग अनुदान दिन सकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले स्वीकृत दरबन्दी भित्र नपरेका एवं विद्यालयले गत विगतदेखि नै आन्तरिक स्रोतबाट तलब भत्ता व्यहोरेका शिक्षकलाई वित्तिय समानीकरण शीर्षकबाट १४ नीजि शिक्षकलाई रु. २३,३२,००० तलब भुक्तान गरेको पाइयो । सशर्त अनुदानबाट तलब भत्ताको व्यवस्था भएकोमा वित्तिय समानीकरण शीर्षकबाट खर्च लेख्ने कार्य अनियमित देखिएको रु.	
२४.११			**घर भाडाः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९४ (१) अनुसार क्षेत्रिय र जिल्ला स्तरको सार्वजनिक निकायको हकमा त्यस्तो निकाय र जिल्लाप्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति र को.ले.नि.का.को सूचनापाटीमा कम्तिमा ७ दिनको अवधिको सूचना टाँसगरी भाडाको प्रस्ताव माग गर्नु पर्ने र उपनियम ४ अनुसारको घर भाडा निर्धारण समितिले तय गरेको दररेटको आधारमा घर भाडा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले बिभिन्न वडा कार्यालय लगायत अन्य कार्यका लागि घरभाडा बापत रु. ९,२०,७३५ भुक्तानी गरेको देखियो । घर भाडामा लिदा घर भाडा निर्धारण समितिले तय गरेको दररेटको आधारमा मात्र लिनु पर्दछ ।	
२४.१२			**कर्मचारी कल्याण कोषः**– पालिकाले यस वर्ष भौ.नं. ९२१ बाट आन्तरिक स्रोतबाट रु. ५,००,००० तथा राजश्व बाँडफाँडबाट रु. १०,००,००० गरी कर्मचारी कल्याण कोषमा रु. १५,००,००० ट्रान्सफर गरेको छ । तर उक्त कोषको संचालन सम्बन्धी पालिकाबाट कुनै ऐन कानूनको व्यवस्था भएको देखिएन । यसरी कानूनको व्यवस्था नगरी पालिकाले सोझै कर्मचारी कल्याण कोषमा रकम ट्रान्सफर गर्न मिल्ने नदेखिएकाले कार्यविधि बेगर कर्मचारी कल्याण कोषमा ट्रान्सफर गरेको नियम सम्मत नदेखिएको रु.	१,५००,०००
२४.१३	७०९	२०७९-२-१३	**स्रेस्ता पेश नभएकोः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१०) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आवश्यक खर्चको बील भरपाई तथा भुक्तानी दिदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। खर्च भएको सबै रसिद बिल भरपाईहरुमा सिलसिलेबार नम्बर कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाको समानिकरण चालुको बैंक नगदी किताब अनुसार खर्च भएको तर गोश्वारा भौचर र सो खर्चलाई पुष्ट्याई गर्ने रु. ४,९९,५१७ कागजात पेश नभएकोले श्रेस्ता पेश हुनुपर्ने अन्यथा असूल हुनुपर्ने रु.	४९९,५१७

प्रयोजन	रकम रु.
लोक सेवा तयारी कक्षा बापतको भुक्तानी ।	४,९९,५१७

२४.१४

सफ्टवेयर खरिदः- नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यबस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं. ४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ । स्थानीय तहले सम्बन्धी सफ्टवेयर खरिद गरी देहाय बमोजिम रु. ७,४७,४१६ खर्च गरेकोमा खरिद भएका सफ्टवेयरको सूचना तथा प्रविधि विभागबाट स्वीकृत लिएको देखिएन । यस्ता सफ्वेयर स्वीकृति लिई प्रयोग गर्नु पर्दछ ।

भौ.नं.र मिति	सफ्टवेयरको नाम	प्रयोजन	रकम रु.
७६४।०७९।३।८	सोफ्टमहल टेक्नोलोजी प्रा.लि.	घर नक्सा निर्माण सम्बन्धी	३९७४१६
२६४।०७८।९।११	गभर्नेन्स अटोमेशन सोलुशन	कर्मचारीहरुको तलबी भर्पाई	३५००००
जम्मा			७,४७,४१६

२५

लागत अनुमान वेगरको खरिद कार्यः

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ बमोजिम निर्माण कार्यको हकमा बाहेक एक लाख रुपैया भन्दा बढी खरिद कार्यको लागि अनिवार्यरुपमा लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ठे. नं. Medicine/SQ/PUN/MUN/2078/79-01 औषधि खरिद कार्यको लागि लागत अनुमान तयारी र स्विकृती बेगर रकम ६,८३,६१५.०० भुक्तानी गरेको छ । यसर्थ, लागत अनुमान वेगर गरिएको खरिद कार्यले सार्वजनिक खरिदलाई मितव्ययी, पारदर्शी र जवाफदेही हुँदैन । लागत अनुमान स्वीकृत नगरी खरिद गर्ने तथा भुक्तानी गर्नेलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।

२६

मुल्य अभिवृद्धि कर वेगरको भूक्तानीः

२६.१	३	२०७९-३-२५	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९(१०) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ठे. नं. PUN/MUN/2077/78-07 Construction of 15 Bed Hospital Building Purnarbas Municipality, Kanchanpur कार्यको लागि श्री सि एम प्रशंसा जे भी भिमदत्त नगरपालिका कञ्चनपुरलाई रु. ९१,५५,१२७.०० भुक्तानी गर्दा PS Item रु. ५,३६,०५९.८१ भुक्तानी गरेकोमा सो रकम कर बिजकमा समावेश गरेको पाइएन । तसर्थ मु. अ. कर समायोजन पेश गर्नुपर्ने अन्यथा ps Item को १३ प्रतिशतले हुने मुल्यअभिबृद्धि कर रकम ६९,६८८.०० असुल हुनुपर्ने देखिएको रु.	६९,६८८
२६.२	२३७	२०७९-१-२२	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९(१०) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ठे. नं. PUN/MUN/2078/79-003 Construction of Blacktopped Road Nele Tamang plot to West Rambasti Road, Punarbas Municipality 03 Kanchanpur कार्यको लागि एल. बी. कन्ट्रक्सन भिमदत्त नगरपालिकालाई रु. ५,५५,३२७.०० भुक्तानी गर्दा PS Item रु. १८,७६७.०० भुक्तानी गरेकोमा सो रकम कर बिजकमा समावेश गरेको पाइएन । तसर्थ मु. अ. कर समायोजन पेश गर्नुपर्ने अन्यथा ps Item को १३ प्रतिशतले हुने मुल्यअभिबृद्धि कर रकम २,४४०.०० असुल हुनुपर्ने देखिएको रु.	२,४४०
२७			**सोझै खरिद**	
२७.१			**कोटेशनको कार्य**: सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ को दफा ८(२) मा र नियमावली २०६४ को नियम ८४ मा ५ लाख भन्दा बढीको खरीदमा शिलवन्दी दरभाउ पत्र माग गरी खरीद गर्नु पर्ने, एकै प्रकारको समान पटक पटक खरिद गर्न नहुने र प्याकेजमा खरिद गर्न सकिने समानको प्याकेज बनाई प्रतिष्पर्धी मुल्यमा खरिद गर्नु पर्ने एउटै प्रकृतिका समान प्रतिस्पधी मुल्यमा खरिद गर्दा प्याकेज तयार गरी खरिद गर्नु पर्ने व्यवस्था समेत छ । कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा बोलपत्र वा शिलवन्दी दरभाउ पत्र माग नगरी अधिकांश निमार्णका कार्य कोटेशनद्वारा गरेको देखिन्छ । यसरी बिभिन्न योजनाको निमार्ण गराएको कार्य गुणस्तरीय भए नभएको कार्यालयले अनुगमन समेत गरेको, प्रमाण अभिलेख राखेको देखिएन साथै उक्त कार्यको ल्याब परीक्षण गरेको देखिएन । यसरी एउटै प्रकृतीका कार्य फरक फरक लागत अनुमान तयारी गरी सोही अधारमा सोझै कोटेशन माग गरी कार्य गर्दा ० प्रतिशत देखि ०।८४ प्रतिशत सम्म मात्र घटेको देखिन्छ भने बोलपत्रको माग गरी कार्य गराउदा करिब १० देखि ३५ प्रतिशत सम्म घटी प्रतिस्पधा भएको देखिन्छ। यसरी प्रतिश्पर्धा नगरी सोझै कोटेशनदारा पालिकाले खर्च लेखेको रकमलाई	

नियमसंगत हो भन्न सक्ने आधार देखिएन । अत कार्यालयले यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावलीको प्रक्रिया पालना गर्नु पदर्छ । यस्ता केही उदाहरण निम्न प्रकार छन ।

गो.भौ. न	योजनाको नाम	लागत अनुमान	भुक्तानी रकम	घटी प्रतिशत
१९।२०७८।८।६	वडा न५ डम्मर धामीको घरदेखि दिपक कार्कीको घरसम्म सडक ग्राबेल	४९९०४७	४९४८२१	०।८४
२१।२०७८।८।७	सडक बत्ती जडान	३९९६७२	३९८४९४	०।२९
२३१।२०७९।१।२१	डोके बजार होल्डीङ सेन्टर ब्यवस्थापन	४८६३५४	४८१०९२	१।०८
३६६।२०७९।३।२२	सवारीसाधन प्राकिङ्ग स्थल निर्माण	४८५८५४	४८२३६३	०।७१
९०।२०७८।१० ५	नागरिक सहायता कक्ष र चमेना गृह निर्माण	४८०८७५	४८०८७५	०।००

२७.२

सोझै खरिद : सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ (१) मा तोकिएको सिमामा मात्रै मालसामान वा परामर्श सेवा वा अन्य सेवा सोझै खरिद गरेको वा निर्माण कार्य सोझै गराउन सक्ने ब्यवस्था छ भने १(ख)मा एक आर्थिक बर्षमा एकै पटक वा पटक पटक गरी सिमा भन्दा बढी रकमको वा एउटै ब्यक्ती,फर्म,कम्पनी वा संस्थाबाट एक पटक भन्दा बढी सोझै खरिद गर्न सकिने छैन भन्ने ब्यवस्था छ । यस पालिका कार्यालयले उपलब्ध गराएको बिवरण अनुसार एउटै प्रकृतिको समान एक पटक भन्दा बढी पटक ट्क्रा गरी र बिभिन्न पार्टीबाट पटक पटक खरिद गर्ने गरेका केही उदाहरण निम्न छन । यसरी कानुनमा भएको ब्यवस्था पालना नगरी एउटै प्रकृतिका समान पटक पटक र बिभिन्न पार्टीसंग खरिद गरेको रु १,३३,९०,२०४।०० नियमसंगत भन्न सकिएन । अतः पालिका कार्यालयले यस्तो कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।केही उदाहरण निम्न छन ।

भौचर नं.	योजनाको नाम	पार्टीको नाम	रकम
३२।२०७८।८।८	फनिचर्स तथा फिक्चर्स खरिद	डि. आर. टेडिङ्ग हाउस	४,९१,०६१।००

३८।२०७८।८।८	फनिचर्स तथा फिक्चर्स खरिद	आर . जे .टेड्र्स	१,७५,०५५।००
३३।२०७८।८।८	फनिचर्स तथा फिक्चर्स खरिद	दुर्गा स्टिल फनिचर्स उधोग	१,४३,९९९।००
३४।२०७८।८।८	फनिचर्स तथा फिक्चर्स खरिद	दुर्गा स्टिल फनिचर्स उधोग	२,३४,३९०।००
३४०।२०७९।३।१७	फनिचर्स तथा फिक्चर्स खरिद	माँ पुर्णीमा गिरी फनिचर्स उधोग	८,१९,८६०।००
३४२।२०७९।३।१७	मेशिनरी तथा औजार खरिद	माँ उग्रतारा कम्प्युटर सप्लार्स	४,४१,८०९।००
३३९।२०७९।३।१७	मेशिनरी तथा औजार खरिद	आदित्य इन्फोसिस	५,८३,२०९।००

२८

सोझै खरिद

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ (२) मा प्रतिस्पर्धा सिमित नहुने गरी खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा रु. ५ लाखसम्मको खरिद कार्य सोझैगर्न सकिने, रु. ५ लाखभन्दा माथि रु. २० लाखसम्म सिलबन्दी दरभाउपत्रबाट र सोभन्दा माथि बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सोझैखरिद कार्य गर्दा एक आर्थिक वर्षमा सीमाभन्दा बढीको खरिद गर्न नहुने एवं एउटा आपूर्तिकर्तासंग एक पटकभन्दा बढी सोझैखरिद गर्न नहुने उल्लेख छ । ऐनको व्यवस्था बिपरीत यस वर्ष पालिकाबाट प्रतिस्पर्धा बेगर रु. ५२,६३,६६८ को सोझै खरीद गरेको पाइयो । प्रतिष्पर्धा नगरी सोझै खरिद गर्ने कार्य नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

गो.भौ.नं. मिति	**खरीद गरेको फर्म**	**सामानको विवरण**	**रकम रु.**
नगरपालिका चालु			
८४।०७८।७।११	पुनर्वास शर्मा ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री मसलन्द	२३७३५६
१११।०७८।७।१७	जय पुस्तक पसल	कार्यालय सामाग्री मसलन्द	१६७७०४
११२।०७८।७।१७	शुभम् ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री मसलन्द	१२०३६९

१७२।०७८।८।७	पुनर्वास शर्मा ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री पुस्तक	२३७३००
२००।०७८।८।८	दुर्गा स्टील फर्निचर उद्योग	कार्यालय सामाग्री फर्निचर	११४९७७
२६८।०७८।९।११	पुनर्वास शर्मा ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री	२५८६५७
३२९।०७८।१०।४	जय पुस्तक पसल एण्ड स्टेशनरी	कार्यालय सामाग्री	२५८९१६
४३९।०७८।११।९	ग्लोबल इम्पेक्स	कार्यालय सामाग्री पुस्तक	२२८९९४
६६४।०७९।१।२२	पुनर्वास शर्मा ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री पुस्तक	२९२२१८
६८५।०७९।१।२६	जय पुस्तक पसल एण्ड स्टेशनरी	कार्यालय सामाग्री	३१२५००
८३२।०७९।३।२०	जय पुस्तक पसल एण्ड स्टेशनरी	कार्यालय सामाग्री	३६१४४०
८३८।०७९।३।२१	शुभम् ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री	१६५४६५
८८३।०७९।३।२४	वासुलिङ्ग प्रिन्टर्स	कार्यालय सामाग्री पुस्तक	२०००००
९०९।०७९।३।२५	ग्लोबल इम्पेक्स	कार्यालय सामाग्री	३६२६७३
९१०।०७९।३।२५	शुभम् ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री	१३९७९७
९१९।०७९।३।२५	अनिरुद्र पुस्तक पसल	कार्यालय सामाग्री	९९८६९३
शिक्षा चालु			
१६।०७९।१।२२	पुनर्वास शर्मा ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री छपाई	२४४०७४
२७।०७९।३।२४	ग्लोबल इम्पेक्स	कार्यालय सामाग्री छपाई	४५५७५०
३१।०७९।३।२५	ग्लोबल इम्पेक्स	कार्यालय सामाग्री छपाई	१०६७८५

जम्मा	५२,६३,६६८

२९ **उपभोक्ता समितिको काम**

२९.१ **जनसहभागिताको अंशदान** :- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को १ (क) मा उपभोक्ता समितिबाट संचालन गरिने निर्माण कार्यको लागत अनुमानमा जनसहभागिताको अंश समेतको रकम समावेश हुने ब्यवस्था छ । यस पालिका कार्यालयमा उपभोक्ता समितिबाट सचालन गरिने कार्यमा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुहको कति प्रतिशत अंश रहेनेछ भनी सभा वा पालिकाको आधिकारीक निर्णय गरेको प्रमाण देखिएन । उपभोक्ताद्बारा सचालित कार्य उपभोक्ता समितिसंग १० प्रतिशत देखि २० प्रतिशतसम्म रकम राखी कार्य सम्पन्न गरेको देखिन्छ । यसरी पालिकाको आधिकारी निर्णय बेगर अंशदानको प्रतिशत रास्ने कार्य नियमसंगत देखिएन । अतः पालिका कार्यालयले लाभग्राही समुदाय वा उपभोक्ता समितीको प्रतिशत एकिन गरी सभा वा पालिकाबाट निर्णय गराई उपभोक्ता समितिबाट कार्य गराउनेतर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

२९.२ **गुणस्तर परीक्षण**:- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ ।यस स्थानीय तहले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिले पेश गरेको ल्याब टेष्ट रिपोट बाहेक निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन । केही उदाहरण निम्न अनुसार छन् ।

सि.नं	निर्माण कामको विवरण	पार्टीको नाम	भुक्तानी रकम
१	तारवार निर्माण	तारवार निर्माण ढक्का फील्डमा ग्याबिन तारवार उ.स	७,७६,६०५
२	भवन निर्माण	बागेश्वरी मा. बि. भवन निर्माण उ.स	६,०६,६४२
३	फनिचर्स खरिद	दुर्गा फनिचर्स उधोग	५,०४,०३६
४	सवारी साधन पार्किङ्क स्थल	ओझा कन्स्टकशन	४,८२,३६३
५	कल्भर्ट निर्माण	कंकड शिबिर नालामा कल्भर्ट निर्माण उ.स	९६५,,००५

६	पर्खाल निर्माण	राष्टिय मा.बि पर्खाल निर्माण उ.स	८,२७,१७३

२९.३

उपभोक्ताको कामः सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट निर्माण कार्य गराउदा वा सो सम्वन्धी सेवा प्राप्त गर्दा मितव्ययीता, गुणस्तरियता वा दिगोपना अभिवृदी हुने भएमा वा परियोजनाको मुख्य उद्देश्य नै रोजगारीको सृजना गर्ने र लाभग्राही समुदायलाई सहभागी गराउने भएमा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट त्यस्तो कार्य गराउन वा सेवा लिन सकिने उल्लेख छ । साथै नियमावलीको नियम ९७(१४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट काम गराउदा श्रममुलक कामको निर्धारण, काम वा सेवामा मितव्ययीता, गुणस्तरियता, दिगोपना अभिवृद्धि गर्ने तरिका आम्दानी खर्चको अभिलेख, काम वा सेवाको सुपरिवेक्षण र अनुगमन जस्ता विषयमा सार्वजनिक निकायले अपनाउनु पर्ने कार्यविधी सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गर्न सक्ने उल्लेख छ । यस कार्यालयले बाटो निर्माण, भवन निर्माण, खानेपानी संरचना र सिचाई कुलो निर्माण जस्ता कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराई उपभोक्ताले निर्माण कार्यमा प्रयोग गरेको लोडर, एक्जाभेटर, डोजर, रोलर जस्ता हेभि मेशिनहरू प्रयोग गरेको विल भर्पाईको आधारमा निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको प्राविधिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ । उपभोक्ता मार्फत सम्पन्न गरिएका आयोजना श्रम मुलक, मितव्ययी, गुणस्तरिय र दिगोपना अभिवृद्धि हुने खालको नदेखिएको र परियोजनाको मुख्य उद्देश्य रोजगारी सृजना गर्ने नभएकोले उपभोक्ता मार्फत निर्माण कार्य गराएको रू ७,०३,१७,५४४।००मनासिव मान्न सकिएन । सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले समेत उपभोक्ता समितिबाट गराउन सक्ने कामको कार्यविधि तयार गरेको पाईएन । सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा भएको खरिद सम्बन्धी प्रकृयाको अवलम्वन गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक र गुणस्तरिय निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जान जरूरी देखिएको छ । केही उदाहरण निम्न छन ।

सि न	उपभोक्ता समितिको नाम	कामको नाम	रकम
१	कमल भट्टको चोकदेखि ४ न. सिमाना सम्म सडक ग्राबेल उ.स	सडक ग्राबेल	१३,५६,५२०
२	२२ न. को घरदेखि पूर्व बिर ब. चन्दको दक्षीण ग्राबेल उ.स	सडक ग्राबेल	६,७९,०००
३	चारघरे चोक हुदै च गाउ जोडने सडक ग्राबेल उ.स	सडक ग्राबेल	६,२३,०७८

४	बिनोद रानाको घरदेखि अनुप शर्माको घरसम्म सडक ग्राबेल उ.स	सडक ग्राबेल	६,७६,५३२
५	चिन ब.चोकको नाला कल्भर्ट नि.उ.स	कलभर्ट निर्माण	९,६८,७८८
६	तामाङ चन्द्र टोल ग्राबेल उ.स	सडक ग्राबेल	१८,८७,५०५
७	ढक्का फील्डमा ग्याबिन तारवार उ.स	तारवार निर्माण	७,७६,६०५
८	गतेस मनि चर्चको अधुरो भवन नि.उ.उ	भवन निर्माण	१०,०३,०००
९	जिवन ज्योति चर्चको भवन नि.उ.स	भवन निर्माण	९,७३,०००
१०	ईन्भान्जेलिकल चर्चको अधुरो भवन नि.उ.स	भवन निर्माण	९,६८,५२४

२९.४			**सार्वजनिक परीक्षण:-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिमको कार्य भएको पाइएन । सार्वजनिक परीक्षणको अभावमा आर्थिक कारोबारमा जवाफदेहिता र पारर्दशिताको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा बाधा पर्ने देखिन्छ ।	
२९.५			**अनुगमन नभएको :-** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १६ (ख) ५ मा उप प्रमुख वा उपाध्यक्षले योजना तथा कायक्रमको अनुगमन सुपरिबेक्षण गरी सो को प्रतिबेदन बैठकमा पेश गर्ने र (ग) २ मा वडाबाट कार्यन्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गराउने सो को अनुगमन तथा आवधिक समिक्षा गर्ने गराउने ब्यवस्था छ । यस पालिकामा आर्थिक बर्ष २०७८।७९ मा संचालन भएका योजना तथा कार्यान्वयन भई सम्पन्न भएका योजनाको प्राबिधिक प्रतिबेदनका आधारमा खर्च भुक्तानी गरेकोमा सोको पालिका उप प्रमुख र सम्बन्धित वडा अध्यक्षले योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिबेक्षण गरेको प्रतिबेदन आंशिक पेश गरेको देखिन्छ भने पालिकाद्बारा संचालित योजनाहरु लक्ष्य अनुसार सम्पन्न भए भएन भनी पालिकाले आधिकारिक समिक्षा गरेको प्रतिबेदन छैन । अतः यसले गर्दा पालिकाद्बारा संचालित सबै योजना तथा कार्यक्रम लक्ष्य अनुसार नै सम्पन्न भएका छन भन्ने प्रष्ट आधार देखिएन । पालिकादारा संचालित योजना तथा कार्यक्रमको स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा उल्लेख भएको ब्यवस्था बमोजिम अनुगमन तथा सुपरिबेक्षण गरी समिक्षा गरेको प्रतिबेदन	

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>अभिलेखगत रूपमा राख्नु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२९.६</td><td></td><td></td><td>नापी कितावः- निर्माण सम्वन्धी कामको विवरण नापि कितावमा अभिलेखको रुपमा जनाई राख्नुपर्दछ । प्रयोग गरिने नापि कितावहरु नापी नियन्त्रण खातामा अभिलेख जनाई प्रयोग गर्दा माग फारम भरी निकासा गराई प्रयोग गर्नुपर्नेमा कार्यालयवाट निर्माण कार्यको अभिलेख राख्ने प्रयोजनको लागि नापी कितावको रुपमा प्रयोग नगरी कम्प्यूटरमा राखी लुजसिटको रुपमा प्रयोग गरेको देखियो । उक्त लुज सिटहरु एकिकृत गरी बाइन्डिङ गरी राखेको समेत पाइएन । यसरी लुजसिटमा राख्दा निर्माण कार्यको अभिलेख एकिकृत रुपमा नराखेको कारण परिक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्न कठिनाई पर्ने देखिन्छ । साथै लुजसिटमा राखेका विवरणहरु हराउने सम्भावना बढी हुने हुँदा निर्माण कार्यको अभिलेख नापी कितावको रुपमा राखि सोको नियन्त्रणका लागि नापी किताव नियन्त्रण खाता समेत प्रयोगमा ल्याउनुपर्ने देखिन्छ । यस पालिका कार्यालयद्रारा गत आ.वा.मा संचालित योजनाहरुको भुक्तानी यस बष कार्य सम्पन्न भएको आधारमा भुक्तानी दिएको देखिन्छ । लेखापरिक्षणको क्रममा गत आर्थिक बर्षका नापी किताब भुक्तानी बिवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश नभएकोले जोडजम्मा भिडानगर्न सकिएन । अत कार्यालयले क्रमागत योजनाहरुको नापी किताब एकिकृत गरी राख्नु पर्ने देखिन्छ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२९.७</td><td></td><td></td><td>ग्राभेल सामाग्रीमा रोयल्टीः आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ। यस कार्यालयले उपभोक्ता समितिको बिलको रकम भुक्तानी गर्दा प्राबिधिक बिलमा ग्राबेलमा रोयल्टी भनी मुल्याङ्गन गरेको तर रोयल्टी तिरेको बिल बिजक पेश नगरी भुक्तानी दिएका केही उदाहरण निम्न छन । अत यसरी रोयल्टी वापत भुक्तानी गरेको रकम उपभोक्ताले तिरेको भए प्रमाण पेश गर्ने अन्यथा असुल गरी संचित कोष दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रु..
<table>
<tr><th>भौचर न</th><th>उपभोक्ता समितीको नाम</th><th>प्रयोग ग्राबेलको परिमाण</th><th>ग्राबेल रोयल्टी दर</th><th>बिल पेश हुनुपर्ने</th><th>बिल पेश भएको</th><th>फरक रकम</th><th>शिर्षक</th></tr>
<tr><td>४९।२०७८।९।२</td><td>साहारा भट्टादेखि रतिमान चोक सम्म सडक ग्राबेल उ.स</td><td>१५२</td><td>६६</td><td>१०१२०</td><td>०</td><td>१०,१२०</td><td>न.पा.
पुजिगत</td></tr>
</table></td><td>८३९,१२५</td></tr>
</table>

			५२।२०७९।९।११	अरनिको बस्ती अधुरो ग्राबेल उ.स	४०६	६६	२९९५८	०	२९,९५८		
			५६।२०७८।९।१२	रामबहादुर चोकदेखि सहकारी जानेबाटो ग्राबेल उ.स	२९६	६६	१९७१८	०	१९,७१८		
			५७।२०७८।९।१२	धनराज तामाङ्गको घरदेखि दक्षिणतर्फ सशस्त्र हुदै जाने बाटो ग्राबेल उ.स	७००	६६	४६२००	०	४६२००		
			५९।२०७८।९।१९	किरण प्रधानको घर मनोज रोकायको घर नजिक कल्भर्ट ग्राबेल उ.स	३२०	६६	२११२०	०	२१,१२०		
			६१।२०७८।९।१९	रेग्मी चोकदेखि पश्चिम दक्षीणतर्फ सडक ग्राबेल उ.स	३०४	६६	२००६४	०	२०,०६४		
			६४।२०७८।९।१९	उत्तरी मुन्ना टोल सडक ग्राबेल उ.स	१५५	६६	१०२३०	०	१०२३०		
			६४।२०७८।९।१९	बलभद्र बस्ती दुईबाटो ग्राबेल उ.स	७४६	६६	४९२३६	०	४९,२३६		
			७२।२०७८।९।२९	चौरासी धारादेखि हिमचुली सामुदायिक बन जाने बाटो ग्राबेल उ.स	१७१	६६	११२८६	०	११२८७		
			७५।२०७८।९।२९	बासुदेव चोकदेखि भोजराज	२५५	६६	१६८३०	०	१६,८३०		

	श्रेष्टको घरसम्म सडक ग्राबेल उ.स						
८२।२०७८।१०।१४	नचरद सरको चोकदेखि दक्षीणतर्फ सडक ग्राबेल उ.स	१५१	६६	९९६६	०	९९६६	
९७।२०७८।१०१४	कमल भट्टचोक देखि४ न.को सिमाना सडक ग्राबेल उ.स	६१५	६६	४०५९०	०	४०,५९०	
९२।२०७८।१०।७	२२ न.को घरदेखि पुर्व बिरबहादुर चन्दको दक्षिण शिबिर सम्म ग्राबेल उ.स	२०२	६६	१३३३२	०	१३,३३२	
८९।२०७८।१०।५	भोजराज चोकदेखि बिशाल चोकसम्म सडक ग्राबेल उ.स	२४४	६६	१६१०४	०	१६१०४	
१००।२०७८।१०१७	भोजपुरे चोकदेखि नया कटान चोक सडक ग्राबेल उ.स	१५२	६६	१००३२	०	१०,०३२	
१०४।२०७८।१०।२४	प्यारूलाल खातीको चोक हुदै मनिराम खातिको घरसम्म ग्राबेल उ.स	२३९	६६	१५७७४	०	१५,७७४	
११३।२०७८।११।२	चण्डी चोकदेखि दिपक चोकसम्म ग्राबेल उ.स	२४७	६६	१६३०२	०	१६,३०२	
११९।२०७८।११।२	मुसि ईटा भट्टादेखि टेक बहादुरको घर हुदै ग्राबेल उ.स	३१९	६६	२१०५४	०	२१०५४	

१२०।२०७८।३	आरामिल जाने अधुरो बाटो ग्राबेल उ.स	२००	६६	१३२००	०	१३,२००	
१२६।२०७८।११।८	चारघरे चवक हुदै च गाउ जोडने सडक ग्राबेल उ,स	३२१	६६	२११८६	०	२१,१८६	
१२९।२०७९।११।१०	लालगिरीको घरबाट धनसिगा जाने बाटो ग्राबेल उ.स	२६३	६६	१७३५८	०	१७३५८	
१३७।२०७८।११।२३	बिनोद रानाको घरदेखि अनुप शर्माको घरसम्म सडक ग्राबेल उ.स	२२७	६६	१४९८२	०	१४,९८२	
१५२।२०७८१२।८	चन्द्रवाल चौतारादेखि शिव मन्दिर हुदै सडक ग्राबेल उ.स	३१५	६६	२०७९०	०	२०,७९०	
१५३।२०७८।१२।८	सन्तु चौ पूर्व सम्म जयरामल चौदेखि सडक नि.उ.स	३८८	६६	२५६०८		२५,६०८	
१५५।२०७८।१२।१३	तामाड्ड चन्द्रटोल ग्राबेल तथा माटो फिलिङ उ.स	२८८	६६	१९००८		१९००८	
१६८।२०७८।१२।१०	जय बहादुरको घरदेखि..बाटो ग्राबेल उ.स	१८५	६६	१२२१०	०	१२,२१०	
१७३।२०७८।१२।१८	परासन सडक तथा पूर्वाधार निर्माण उ.स	२०५	६६	१३५३०	०	१३,५३०	

१८५।२०७८।१२।२१	परासन स्कुल देखि र दयारामको खेतदेखि बाटो ग्राबेल उ.स	२४९	६६	१६४३४	०	१६४३४	
२१०।२०७९।१।७	दुर्गा मा.बि.चोकदेखि पश्चिमतर्फसडक ग्राबेल उ.स	२८६	६६	१८८७६	०	१८,८७६	
२००।२०७९।१।४	रामदाखालको खेतदेखि रातो ताल जाने सडक ग्राबेल उ.स	२४७	६६	१६३०२	०	१६,३०२	
२५६।२०७९।२।१८	सुर्खेती चोकदेखि टेलिकमसम्म सडक ग्राबेल उ.स	२५८	६६	१७०२८		१७,०२८	
२९८।३।६	नरि रोकायको चोकदेखि पश्चिम पुजाराचोकतर्फ ग्राबेल उ.स	२४४	६६	१६१०४	०	१६१०४	
३०९।२०७९।३।९	टर्के चोकदेखि पूर्वओझा चोक सम्म ग्राबेल उ.स	२५९	६६	१७०९४	०	१७,०९४	
३२३।२०७९।३।१४	लंक शाहीको चोकदेखि तिमिल्सैना चोक हुदैसडक ग्राबेल उ.स	३७५	६६	२४७५०	०	२४७५०	
३५३।२०७९।३।१९	चुडामणीको घरदेखि उत्तर प्यारा क्यापेसम्म सडक उ.स	२०५	६६	१३५३०		१३,५३०	

			३४९।२०७९।३।१९	देउराली नाला भएर सडकग्राबेल उ.स	२०९	६६	१३७९४	०	१३७९४		
			३४६।२०७९।३।१९	चिन ब. घर नजिक नालाकल्भर्ट सडक नि.उ.स	१८१	६६	११९४६	०	११,९४६		
			३४५।२०७९।३।१७	बासुदेव चोकदेखि चन्द्रमान बोगटीको प्लटसम्म ग्राबेल उ.स	३२४	६६	२१३८४	०	२१३८४		
			३७२।२०७९।३।२२	खुड्डा वालुवाटोलको बाटो ग्राबेल उ.स	१६३	६६	१०७५८	०	१०७५८		
			३७०।२०७९।३।२२	कंङ्कड जिमदार टोल र फिरूलाल टोलमा सडक ग्राबेल उ.स	१५६	६६	१०२९६	०	१०,२९६		
			४०५।२०७९।३।२४	च गाउका बाटो निर्माण उ.स	२३४	६६	१५४४४	०	१५,४४४		
			४०६।२०७९।३।२४	कंकड जमुनाधारी सडक ग्राबेल उ.स	८३६	६६	५५१६६	०	५५,१७६		
			४१३।२०७९।३।२५	असोक सुनार र राजन सुनारको घर जाने बाटो ग्राबेल उ.स	१९९	६६	१३१३४	०	१३,१३४		
			४२२।२०७९।३।२५	हिरा बि.क जाने बाटोका हयुम	१७१	६६	११२८६	०	११,२८६		

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td></td><td>पाईप र ग्राबेल उ.स</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>८,३९,१२५</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२९.८</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
जनश्रमदान –सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई निर्माण कार्यको बिल भुक्तानी दिँदा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिबृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागीताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था छ । जस अनुसार निम्न निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराउँदा उपभोक्ता समिति र पालिकाले बेहार्ने अंश उल्लेख गरी सम्झौता भएको देखिन्छ । तर निर्माण कार्य सम्पन्न गर्दा घटी मूल्यांकन भएको अवस्थामा अनुपातिक कट्टी गरी भुक्तानी दिनुपर्नेमा सो गरेको नदेखिएको देहाय अनुसारको असूल गर्नु पर्ने देखिएको रू
<table>
<tr><th>गो.भौ.नं.</th><th>उपभोक्तासमिति र काम</th><th>मुल्याङ्न रकम</th><th>जनसहभागिता बेहोर्ने रकम</th><th>जनसहभागिता भएको रकम</th><th>घटीअनुपातिक कट्टीरकम</th><th>शिर्षक</th></tr>
<tr><td>२४।२०७९।३।२५</td><td>,बागेश्वरी मा.बि</td><td>९३१६९५</td><td>१०५२८१</td><td>७८६९५</td><td>२६,५८६</td><td>प्रदेश</td></tr>
</table>
</td>
<td>२६,५८६</td>
</tr>
<tr>
<td>२९.९</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
दुई तिन वटा योजनाको एउटै उपभोक्ता समिति: सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ता समितिबाट गराउने काम लाभग्राही समुदायबाट गराउन वा पाप्त गर्न सकिने ब्यवस्था छ । यस नगरपालिका कार्यालयले बिभिन्न निमार्ण कार्यको एउटै उपभोक्ता समिति बनाई रकम भुक्तानी दिने गरेको देखिन्छ । अतः नगरपालिका कार्यालयले नियमावलीको ब्यवस्था बिपरित बिभिन्न योजनाको एउटै उपभोक्ता समिति बनाई भुक्तानी गरेको कार्य नियमसम्मत देखिएन । नगरपालिका कार्यालयले यस्तो कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ । केही उदाहरण निम्न छन्
<table>
<tr><th>भौचर नं.</th><th>उपभोक्ता समितिको नाम</th><th>योजना संख्या</th><th>भुक्तानी रकम</th></tr>
<tr><td>१४१।२०७८।११।२७</td><td>रामजानकी अधुरा बाटो ग्राबेल उ.स</td><td>३</td><td>५.२९.५३०</td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>१४७।२०७८।११।२९</td><td>पुराना बाटा ग्राबेल उ.स</td><td>५</td><td>१२,२२.७५७</td></tr>
<tr><td>१५५।२०७८।१२।१३</td><td>तामाङ्ग चन्द्र टोल ग्राबेल उ.स</td><td>४</td><td>१८,८७,५०५</td></tr>
<tr><td>१७३।२०७८।१२।१८</td><td>परासन सडक तथा पूर्वाधार नि.उ.स</td><td>३</td><td>९,५८,५४८</td></tr>
<tr><td>४०५।२०७९।३।२४</td><td>च गाउ बाटो निर्माण उ.स</td><td>५</td><td>५,२९,४८५</td></tr>
<tr><td>४०६।२०७९।३।२४</td><td>कंकड जमुनधारी सडक नि.उ.स</td><td>२</td><td>७,६६,०२३</td></tr>
</table>
</td><td></td></tr>
<tr><td>२९.१०</td><td></td><td></td><td>
वितरण भरपाई नभएकोः आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१०) बमोजिम खर्च लेख्दा खर्चको बील भरपाई सहित लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । देहाय अनुसारको कार्यक्रममा वितरण र जडान गरेको प्रमाण पेश भएको देखिएन । अतः कार्यालयले बितरण तथा जडान गरी कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने देखिएको रू.
<table>
<tr><td>भौचर न.</td><td>ब्यहोरा</td><td>परिमाण</td><td>रकम</td><td>कैफिएत</td></tr>
<tr><td>१९०।२०७८।१२।२२</td><td>हयुमपाईप खरिद</td><td>३थरीका ८९</td><td>१९९५५७४</td><td>जडान तथा बितरणको भर्पाई नभएको</td></tr>
<tr><td>२१५।२०७९।१।१२</td><td>हयुमपाईप खरिद</td><td>४ थरीका ४९</td><td>९९९६९०</td><td>जडान तथा बितरणको भर्पाई नभएको</td></tr>
<tr><td>२२५।२०७९।१।१२</td><td>प्र.म.रोजगारको समान खरिद</td><td>बिभिन्न</td><td>३९८८५०</td><td>बितरणको भर्पाई नभएको</td></tr>
<tr><td></td><td>जम्मा</td><td></td><td>३३,९४,११४</td><td></td></tr>
</table>
</td><td>३,३९४,११४</td></tr>
<tr><td>२९.११</td><td></td><td></td><td>लागत अनुमान नभएकोः सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५ मा सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागी तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयले कोटेशन कार्यबाट खरिद गरेको कार्यमा लागत अनुमान तयार नगरी सोझै बजेटका आधारमा कोटेशन माग्ने र सोही कोटेशनको तुलनात्मक चार्ट बनाई घटीवालासँग खरिद गरेको नियमसँगत मान्न सकिने आधार देखिएन । अत कार्यालयले खरिद ऐनको पालना गरी लागत अनुमान तयार गरी मात्र खरिद</td><td></td></tr>
</table>

गर्नु पर्दछ। केही उदाहरण निम्म छन ।

भौचर न	कार्यक्रमको नाम	भुक्तानी रकम
१८०।२०७८।१२।२०	मेशिनरी तथा औजार खरिद	१,६६,०२५।००
३३९।२०७९।३।१७	मेशिनरी तथा औजार खरिद	५,८३,२०९।००
३४०।२०७९।३।१७	फनिचर्स तथा फिक्चर्स	८,१९,८६०।००
४२०।२०७९।३।२५	फनिचर्स तथा फिक्चर्स	५,०४,०३६।००
४२५।२०७९।३।२५	फनिचर्स तथा फिक्चर्स	२,४१,८२०।००
४२९।२०७९।३।२५	फनिचर्स तथा फिक्चर्स	१,१८,२१०।००

२९.१२ **अमानतको कार्य :** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४को नियम ९८ को ३ मा अमानतबाट निर्माण कार्य गर्नु परेमा त्यस्तो काम एक लाख रूपैपा नबढाई खण्ड खण्ड गरी बार्ताबाट गराउन वा निर्माण सम्बन्धी काम आवश्यक निर्माण सामाग्री उपलब्ध गराई ज्यालामा दिन सक्ने ब्यवस्था छ । यस नगरपालिका कार्यालयले बिभिन्न शिर्षकबाट अमानतको कार्य नगरपालिका कर्मचारीलाई रकम भुक्तानी दिई गराएको देखिन्छ ।यसरी नियमावलीको ब्यवस्था बिपरीत सामाग्री सहितको रकम कर्मचारीलाई दिई कार्य गरेको नियम संगत नदेखिएन रू...

शिर्षक	अमानत संख्या	रकम
नगरपालिका पुजिगत	३९	२०,८०,००९।००

२९.१३ **हाते बिल भरपाईः** आर्थिक कार्यबिधि तथा बितीय उत्तरदायीत्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयबाट उपभोक्ता समितिदारा निमार्ण तथा खरिद कार्यको लागी बिभिन्न समानको बिल भरपाईको भुक्तानी दिदा प्राबिधिक मुल्याङकनलाई आधार नलिई उपभोक्ताकाले

पेश गरेको बिल भरपाईको आधारमा भुक्तानी दिएको देखिन्छ यसरी प्राबिधिकले मुल्याङकंन गरी पेश गरेको बिलको आधारमा उपभोक्ता समितिबाट बिल भरपाई नलिई प्रयोग हुने एउटा मात्र समानको बिल धैरै पेश गरेको आधारमा भुक्तानी भएको कारण कार्यालयदारा निर्माण भएका काम वास्तबिक हुन भन्न सकिने आधार देखिएन र साथै जसले गर्दा समान ढुवानी कति रकम बराबर भएको हो एकिन गर्री ढुवानी कर समेत असुल गर्न सक्ने आधार देखिएन ।अत कार्यालयले निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका वास्तबिक बिल भरपाई मात्र भुक्तानी भौचरसंग राख्न तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ । यस्ता केही उदाहरण निम्म छन ।

सि.न.	कार्यक्रमको नाम	योजनाको नाम	समानको नाम	पेश भएको बिल रकम	कैफियत
१	न पा पुजिगत	लालगिरीको घरबाट धनसिगा जाने बाटो नि.उ.स	बिभिन्नसमान	३,८५,२८०	लिखितम भर्पाई
२		पुरानो बाटो ग्राबेल उ.स	बिभिन्नसमान	३,४९,१४८	लिखितम भर्पाई
३		जय ब.को घरदेखि यम ब. बिष्टको घरजाने बाटो नि.उ.स	बिभिन्नसमान	३,८७२००	लिखितम भर्पाई
४		तामाङ्ड चन्द्र टोल ग्राबेल उ.स	बिभिन्नसमान	९,,८१,८७३	लिखितम भर्पाई
५		लंक शाहीको घरदेखितिमिल्सैना चोक सडक ग्राबेल	बिभिन्नसमान	४,३०,२००	लिखितम भर्पाई

२९.१४ **हाते बिल भरपाईः** आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ। यस कार्यालयबाट उपभोक्ता समितिदारा निमार्ण तथा खरिद कार्यको लागी बिभिन्न समानको बिल भरपाईको भुक्तानी दिदा प्राबिधिक मुल्याङकनलाई आधार नलिई उपभोक्ताकाले पेश गरेको बिल भरपाईको आधारमा भुक्तानी दिएको देखिन्छ यसरी प्राबिधिकले मुल्याङकंन गरी पेश गरेको बिलको आधारमा उपभोक्ता समितिबाट बिल भरपाई नलिई प्रयोग हुने एउटा मात्र समानको बिल धैरै पेश गरेको आधारमा भुक्तानी भएको कारण

कार्यालयदारा निर्माण भएका काम वास्तबिक हुन भन्न सकिने आधार देखिएन र साथै जसले गर्दा समान ढुवानी कति रकम बराबर भएको हो एकिन गर्री ढुवानी कर समेत असुल गर्न सक्ने आधार देखिएन ।अत कार्यालयले निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका वास्तबिक बिल भरपाई मात्र भुक्तानी भौचरसंग राख्न तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ । यस्ता केही उदाहरण निम्म छन ।

सि.न.	कार्यक्रमको नाम	योजनाको नाम	समानको नाम	पेश भएको बिल रकम	कैफियत
१	न पा पुजिगत	लालगिरीको घरबाट धनसिगा जाने बाटो नि.उ.स	बिभिन्नसमान	३,८५,२८०	लिखितम भर्पाई
२		पुरानो बाटो ग्राबेल उ.स	बिभिन्नसमान	३,४९,१४८	लिखितम भर्पाई
३		जय ब.को घरदेखि यम ब. बिष्टको घरजाने बाटो नि.उ.स	बिभिन्नसमान	३,८७२००	लिखितम भर्पाई
४		तामाङ्ड चन्द्र टोल ग्राबेल उ.स	बिभिन्नसमान	९,,८१,८७३	लिखितम भर्पाई
५		लंक शाहीको घरदेखितिमिल्सैना चोक सडक ग्राबेल	बिभिन्नसमान	४,३०,२००	लिखितम भर्पाई

३०

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा १४(१) बमोजिम पालिकाले लाभग्राहिको अद्यावधिक विवरणका आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ।

पालिकाले दिएको विवरण अनुसार सामाजिक सुरक्षामा देहाय बमोजिको खर्च रहेको छ:

खर्च	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	चौथो चौमासिक	जम्मा खर्च

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td><table><tr><td></td><td>४५४४०४४३</td><td>४६६३४११३</td><td>४७४९२३४६</td><td>४९१९४५१०</td><td>१८८७६१४१२</td></tr></table>
पालिकाले व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा प्रणालिमा लगत कट्टा बमोजिम भुक्तानी नगरेको, नागरिकता नम्वर दोहोरो परेकोमा पनि रकम जम्मा गरेको देखिन्छ। पालिकाले सामाजिक सुरक्षातर्फ निकासा गरेको तथा बैंकले लाभग्राहीलाई गरेको भुक्तानी भिडाई लगत कट्टीको विवरण अनुसार खर्च यकिन गरि बैंक मौज्दात देखिन आएमा संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नु पर्दछ। साथै पालिकाले लगत कट्टीको विवरण अद्यावधिक गरेरमात्र रकम निकासा गर्नु पर्ने देखिन्छ।</td><td></td></tr>
<tr><td>३१</td><td></td><td></td><td>कर्मचारी पारिश्रमिकतर्फ</td><td></td></tr>
<tr><td>३१.१</td><td></td><td></td><td>अस्याथी/ज्यालादारी कर्मचारीः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिइने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । पालिकाले अस्थायी ज्यालादारी कर्मचारी १७ जनालाई मासिक रु. ३,११,२०० को दरले वर्षभरी रु. ३७,३४,४०० भुक्तानी गरेको पाइयो । यसरी कर्मचारी नियुक्ति गर्दा सूचना टाँस, सम्झौता पत्र तथा ज्यालादारीको डोर हाजिरी अनिवार्य गरिएको अवस्थामा सो बेगर पालिकाबाट भुक्तानी भएको रु. ३७,३४,४०० अनियमित देखिएको रु.</td><td>३,७३४,४००</td></tr>
<tr><td>३१.२</td><td></td><td></td><td>कोभिड करार कर्मचारीः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिइने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले विभिन्न पदमा कोभिड व्यवस्थापनको लागि करारमा ४ जना कर्मचारीहरु करारमा २०७८ श्रावण देखि २०७९ आषाढसम्म राखि रु. १९,७४,४४० खर्च लेखेको छ । कोभिड व्यवस्थापन प्रयोजनार्थ क्वारेटाइन तथा आइसोलेसनमा राखेको करार कर्मचारीहरुलाई वर्षभरी स्वास्थ्य चौकीमा समायोजना गरी राखेको पाइयो । क्वारेन्टाईन तथा आइसोलेसन बन्द रहेको अवस्थामा पनि तलब भत्ता भुक्तानी गरेको पाइयो । साथै ति कर्मचारीहरुको नियुक्ति प्रकृया सम्बन्धि अभिलेख प्राप्त हुन नसकेकोले के कसरी भएको हो भनी एकिन हुन सकिएन । क्वारेन्टाईन एवम् आईसोलेसन संचालन नभएको अवधिमा पनि भुक्तानी भएको रकम नियमसम्मत नदेखिएको रु.</td><td>१,९७४,४४०</td></tr>
<tr><td>३१.३</td><td></td><td></td><td>महङ्गी भत्ताः अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७९।१।१५ को निर्णयानुसार करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई महङ्गी भत्ता उपलब्ध</td><td>२२०,०००</td></tr>
</table>

गराउन नमिल्ने परिपत्र जारी गरेको छ ।पालिकामा करार सेवामा निम्नानुसार १० जना कर्मचारीहरुलाई महङ्गी भत्ता भुक्तानी भएको देखिएको रकम रु. २,२०,००० सम्बन्धितबाट असूल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	विवरण	पद	असूल हुनुपर्ने महङ्गी भत्ता	कैफियत
१	मुरलीधर जोशी	इन्जिनियर	२२०००	
२	ओमनाथ ढकाल	अ.स.ई.	२२०००	
३	हिरा बहादुर वि.क.	स.क.अ.	२२०००	
४	प्रकाश बाबु सुवेदी	अमिन	२२०००	
५	दल बहादुर गुरुङ्ग	ह.स.चा.	२२०००	
६	महेश कुमार चौधरी	ह.स.चा.	२२०००	
७	सिता गिरी	का.स.	२२०००	
८	दिपक श्रीमाल	का.स.	२२०००	

९	कृष्ण प्रसाद शर्मा	का.स.	२२०००	
१०	उदयराज ओझा	का.स.	२२०००	
जम्मा			२,२०,०००	

३२			**विविधतर्फ**	
३२.१			**सडक गुरु योजना र अभिलेखः** पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रका सडकको अभिलेख राखी ती सडकहरुको निमार्ण, स्तरोन्नती मर्मत संम्भार तथा सञ्चालनको उचित प्रबन्ध गर्नु पर्छ । यसको लागि पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रका सडकको प्राथामिकताको आधारमा वर्गिकरण गरी सोही बमोजिम सडक निमार्ण स्तरोन्नति तथा मर्मत सम्बन्धमा सडक गुरुयोजना तयार गरी सोही बमोजिम कार्य हुनुपर्नेमा पालिकाले कुनै योजना बेगर तदर्थ रुपमा उपभोक्ता समितिबाट सडक निमार्ण तथा मर्मत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको देखिन्छ।	
३२.२			**कृषि, पशु, खानेपानी तथा विद्यालय अनुदानः** सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता र प्रभावकारीता कायम गर्ने सम्वन्धि नीति, मार्गदर्शन, २०७५ को बुँदा ३१ मा तोकिएको मापदण्ड भित्र रहेर क्षतिर्पुर्ति, औषधीउपचार, संघ संस्थालाई आर्थिक सहायता, प्रोत्साहन वापतको अन्य अनुदान तथा कार्यक्रममा खर्च उपलब्ध गराउने उल्लेख छ । स्वीकृत योजना अनुसार मेसीनरी औजार, प्लास्टिक पोखरी, बिउ, उपचार मेसीन अन्य सामान समेत आपूर्तक मार्फत खरिद बिल संलग्न गरी शत प्रतिशत अनुदानमा कृषक समूह तथा कृषक, विद्यालय, स्वास्थय संस्था र अन्य संस्थालाई दिएको छ । अनुदानमा वितरण गरिने उपकरणहरु खरिद गर्दा ऐन नियमावली अनुसार खरिद गर्नु पर्ने र वितरित उपकहरणहरु प्रयोगमा रहे नरहेको नियमित अनुगमन हुनु पर्दछ।	
३३			**लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन:**	
३३.१			**लघु उद्‌यम विकास कार्यक्रम :** लघु उद्‌यमको विकास र प्रवर्द्धनको माध्यमबाट गरिबी निवारणका लागि लघु उद्‌यम विकास कार्यक्रमलाई स्थानीय तहमा प्रभावकारी तथा व्यवस्थित रुपमा कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्नका लागि नेपाल सरकारले गरिबी	११३,१००

			निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ लागु गरेको छ। निर्देशिकाको अनुसूची-३ मा यस कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन गरिने कृयाकलापहरुको लागि बजेटको बाँडफाँड गरिएको छ। अनुसूची भन्दा वाहिर रहेर पालिकाले अनुगमन, सहजकर्ता तथा सहजीकरण शिर्षकमा खर्च गरेको देखिन्छ। यसरी निर्देशिका भन्दा बाहिर रहि खर्च भएको नियमसम्मत नदेखिएको रकम रु.	
३३.२	२३८	२०७९-३-२४	**लघु उद्यमीहरुलाई प्रविधि हस्तान्तरण:** लघु उद्यमको विकास र प्रवर्द्धनको माध्यामबाट गरिबी निवारणमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले कार्यन्वयमा आएको गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को दफा ४१ मा लघु उद्यमीहरुलाई आवश्यकताको विश्लेषण गरी बढीमा ८०% पालिकाको र बाँकी २०% सम्बन्धित लघु उद्यमीले व्यहोर्ने गरी प्रविधि हस्तान्तरण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। पालिकाले उद्यमीहरुलाई ठेला गाडा, म:म बनाउने भाडा, भट्टि चुलो, सिलिन्डर ग्याँस, डि फ्रिज लगायतका बस्तुहरु हस्तान्तरण गर्दा उद्यमीले व्यहोर्नु पर्ने रकम असुल नगरी शतप्रतिशत पालिकाबाट भुक्तानी भएको देखिन्छ। अत: पालिकाले प्रविधि हस्तान्तरणमा रु. १३८,०२५ खर्च गरेको २०% सम्बन्धित लघु उद्यमीहरुबाट असुलउपर गरी संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नु पर्ने रकम रु.	२७,६०५
३४			**सेन्टरी प्याड वितरणको भर्पाई पेश नभएको:** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावलि, २०७७ को नियम ३९(५) बमोजिम सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने विल, भरपाई, कागजात र प्रमाण हुनुपर्ने व्यवस्था छ ।साथै पालिकाले सेनेटरी प्याड खरिद तथा वितरण सम्बन्धीको कार्यविधि बमोजिम कक्षा ६ देखि १२ सम्म अध्ययनरत छात्राहरुको संख्याको विश्लेषण गरी सेनेटरी प्याड खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा खरिद गरेको सेनेटरी प्याडहरु मध्ये ३६० प्रति सेनेटरी प्याड वापतको रु. २४ को दरले रु. ८,६४०.०० को वितरण भर्पाई पेश गरी प्रमाण पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु	८,६४०
३५			**आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहले आन्तरिक आम्दानीको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । आन्तरिक आम्दानी सम्बन्धिका व्यहोराहरु निम्नानुसार छन:	
३५.१			**कवाड ठेक्काः** पालिकाले स्थानीय राजश्व परामर्श समितिको सुझाव अनुसार नगर सभाबाट पारित गरि आर्थिक बर्ष २०७८।७९ को लागि कवाडी करको कुल रकम ६५,५००.०० निर्धारण गरेको छ । आन्तरिक आयको ठेक्काको सुचना बमोजिम सो ठेक्का श्री	५२५,५००

			ओम बालाजी ट्रेड एण्ड सप्लायर्स धनगढि उपमहानगर पालिका वडा नं ४ चटकपुरले कबोल गरेको रु. १०,५१,०००.०० मा सम्झैता गरेको छ । निजले धरौटी रकम रु १,०६,०००.०० र पहिलो किस्ता वापतको रु. ५,२५,५००.०० मिति २०७८।०४।२४ मा जम्मा गरेको सो ठेकेदार कम्पनीले बाँकी किस्ता रकम लेखापरीक्षणको समयसम्म पनि दाखिला गरेको पाइएन । यसर्थ बाँकी किस्ता रु. ५,२५,५००.०० को सम्झौतानुसारको समयावधि भन्दा पछिको १० प्रतिशतले व्याज समेत यकिन गरी असुल गरी दाखिला गर्नुपर्ने देखिएको रु.	
३५.२			**पोखरीको ठेक्का**ः नैनी ताल र गंगा तालको ठेक्काको सन्दर्भमा पालिकाले आर्थिक वर्ष २०६९।७० माघ महिनाबाट साबिकको कालिका गाउँ विकास समितिले ठेक्का लगाएकोमा त्यसपछी सोही दररेटमा पालिकाबाट प्रत्येक वर्ष रु २,०००.०० थप गरी ठेक्का लगाइएको देखिन्छ । यो ठेक्का बाट आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा रु. ३०,०००.०० र आर्थिक बर्ष २०७७।७८ मा रु. ३२,०००.०० आम्दानी भएको देखिन्छ ।त्यस्तै पुनर्बास नगरपालिका वडा नं ९ सथित प्यारा तालको लागि आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा रु. ५९,०००.०० मा ठेक्का लगाइएकोमा पहिलो किस्ता वापत रु. ३०.०००.०० आम्दानी भएको पालिकाको भनाई रहेको छ । आर्थिक बर्ष २०७७।७८ र आर्थिक बर्ष २०७८।७९ मा समेत सो तालको ठेक्का लगाएको देखिएन । लेखा परीक्षणको समयमा सो तालको ठेक्काको बारेमा प्राप्त भएको जानकारी अनुसार आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा रु. ६०,५००.०० मा ठेक्का सम्झौंता भएको छ ।लेखा परीक्षणको समयमा पालिकाले ताल तलैया तथा पोखरिको ठेक्काको अभिलेख व्यवस्थित गरी पेश हुन सकेन । यसले गर्दा पालिकाको आन्तरिक आम्दानीमा ताल तलैया तथा पोखरी ठेक्काको हिस्सा र योगदान तुलना गर्न सकिएन । यसरी, पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रका तालतलैयाहरुको खोजी गरी संरक्षण गर्ने आन्तरिक आय ठेक्का व्यवस्थापन गरी दिगो आम्दानीको व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।	
३५.३			**हाट बजारको ठेक्का**ः पालिकाले आर्थिक बर्ष २०७७।७८ मा IBRD मा रहेको हाटबजारको ठेक्का रु. २,१५,०००.०० मा लगाइएकोमा आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा ठेक्का व्यवस्थापन भएको पाइएन । रुद्र तामाङ्गसँग सो ठेक्काको सम्झौंता भएको भन्ने पालिकाको भनाई रहेको छ । निज ठेकेदारले हालसम्मपनि राजश्व वापतको रकम दाखिला गरेको पाइएन। तसर्थ, हालसम्मको वुझाउनुपर्ने राजश्व रकमको १० प्रतिशत व्याज समेत यकिन गरी सम्बन्धितबाट असुल हुनुपर्ने देखिएको रु.	२१५,०००
३५.४			**सेवा शुल्क वापतको राजश्व**ः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम स्थानीय तहले उठाएको राजश्व सोही दिन बैकमा जम्मा गरी आम्दानी बाँधि अभिलेख व्यवस्थित गर्नु पर्दछ । पालिकाले पेश गरेको विवरणको अध्ययन गर्दा प्राप्त भएको राजश्व रकमलाई यथासमयमै आम्दानी बाँधेको पाइएन । नमुनाको रुपमा यस आर्थिक वर्षको चैत्र र जेष्ठ महिनाको परीक्षण गर्दा २०७८ चैत्र महिनामा प्राप्त आम्दानीलाई २०७९ आषाढ महिनामा बैक स्टेटमेन्टका आधारमा आम्दानी बाँधीएको भनी पुर्ण	

			व्यहोरा समेत नखुलाई आम्दानी बाँधेको पाइयो । प्राप्त हुनुपर्ने आम्दानी र प्राप्त भएको आम्दानी सम्बन्धमा कार्यालयले परीक्षण भिडान गरेको छैन । राख्नुपर्ने मलेप फाराम राखेको छैन । तसर्थ प्राप्त हुनुपर्ने राजश्व सम्बन्धमा भिडान गर्न सकिएन । त्यस्तै, २०७९ जेष्ठ महिनाको आम्दानीको विवरण परीक्षण गर्दा सो महिनामा उठेको कुल रु. १८,४२,३३९.७० देखिन्छ भने बैकमा जम्मा भएको भौंचर रु. १९,३९,५६०.५६ रहेको छ । यसले आम्दानी उठेको समयमा नै बैक दाखिला नभएको तथ्यलाई संकेत गर्दछ । यस प्रकारको प्रवृत्तिलाई नियन्त्रण गरी आम्दानी भएको दिनमा नै बैकमा राजश्व जम्मा गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।	
३६			**प्रकोप खर्चतर्फ**	
३६.१			**विपद् व्यवस्थापन कोषः**– विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा २३ (१४) मा विपद् व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन कोष रहने र कोषमा रहने रकम तथा कोषको सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धित स्थानीय तहले बनाएको नियममा तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था छ । पालिकाले गत वर्षको रु. ६३,४२,२५९.२० मौज्दात रहेकोमा रु. ३२,२५,५९० खर्च गरी रु. ३१,१६,६६९.२० बाँकी रहेको देखिन्छ ।	
३६.२			**प्रकोप व्यवस्थापन खर्चः** पालिकाबाट सीमा नाका तथा कोभिड कर्मचारी व्यवस्थापनमा रु. २६,०१,२२७ तथा अन्य खर्चमा रु.६,२४,३६३ गरी जम्मा रु. ३२,२५,५९० को मापदण्ड बेगर खर्च गरेको पाइयो । यस्तो खर्च मापदण्ड बनाई खर्च गर्नु पर्दछ ।	
३६.३			**समिति गठनः-** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ (२) मा प्रत्येक स्थानीय तहले अध्यक्ष तथा प्रमुखको अध्यक्षतामा बढीमा १५ जना सदस्य रहेको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ऐनमा तोकिए बमोजिमको समिति गठन गरेको र समिति गठन भए तापनि पर्याप्त रुपमा परिचालन गरेको छैन । प्राप्त हुनुपर्ने राजश्व सम्बन्धमा भिडान गर्न सकिएन । तसर्थ, ऐनमा तोकिए बमोजिम समिति गठन गरी तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारमा सक्रिय बनाउनु पर्दछ ।	
३६.४			**कार्य योजनाः** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली,२०७६ अनुसार स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा परिषद कार्यकारी र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे र नगरेको	

			अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने र गराउन सम्बन्धी व्यवस्था छ। पालिकाले ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका कार्यहरू गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नु र गराउनु पर्दछ ।	
३६.५			**वार्षिक प्रतिवेदनः**– विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ४५ मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गरेको कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति समक्ष पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित समितिमा पेस गरेको पाइएन । ऐनमा भएको व्यवस्थाको पालना हुनु पर्दछ ।	
३७			**राहत वितरण**	
३७.१			**कषि बाली तथा पशु राहत वितरणः** प्रदेश सरकारले मिति २०७८।६।३१ गते देखि मिति २०७८।७।२ गते सम्म परेको अबिरल वर्षाका कारण धानबाली बाहेक कृषि एवं पशुपन्छी क्षेत्रमा पुऱ्याएको क्षति बापत राहत वितरण गर्ने भनी उल्लेख गरी रु. २५,२६,१४५ निकासा दिएकोमा नगरपालिका कार्यालयले उक्त रकम धानबालीमा क्षति पुऱ्याएको भनी १२५२ जनालाई रु. ९,७३,८०१ वितरण गरी बाँकी रु. १५,४२,३४४ प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा फिर्ता पठाएको देखिन्छ । प्रदेश भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले उल्लेख गरेको भन्दा अन्य क्षेत्र धानबालीमा राहत वितरण वितरण गरेको नियमसम्मत देखिएन । अतः नगरपालिका कार्यालयले धानबाली बाहेक अन्य बाली तथा पशुमा राहत वितरण गरेको भए प्रमाण पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु.	९७३,८०१
३७.२			**धानबाली राहतः** मिति २०७८।६।३१ गते देखि मिति २०७८।७।५ गतेसम्म परेको बेमौसमी वर्षाका कारण भएको धानबाली क्षतिको राहत स्वरुप जिल्ला प्रशासन कार्यालय कञ्चनपुरबाट प्राप्त भएको पेश्की रु. ७६४५०६८.७४ मध्येबाट १२५२ जनालाई रु. ४३१००४५ वितरण गरी बाँकी रहेको रु. ३३३५०२३.७४ मिति २०७९।७।२३ मा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय कञ्चनपुरलाई फिर्ता पठाएको देखिन्छ ।	
३८			**पालिका बिषयगत** **खर्च पुष्टयाई गर्ने प्रमाण नभएकोः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१०) बमोजिम खर्च लेख्दा खर्चको बील भरपाई सहित लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस कार्यालयले निम्म भौचरबाट भुक्तानी दिई खर्च	

गरेको रकमबाट गरेका कार्यको पुष्टयाई हुने कागजात तथा हस्तान्तरण, लागत अनुमान स्वीकृत, कार्यसम्पन्न प्रतिबेदन. लाभग्राही छनौटका आधार र बितरण गरेका भरपाई भौचर साथ राखेको देखिएन । अत नगरपालिका कार्यालय खर्च पुष्टयाई गर्ने कागजात तथा प्रमाण पेश गर्नु पर्दछ ।

भौचर न.	ब्यहोरा	परिमाण	रकम	कैफिएत	शिर्षक
७।२०७९।३।२२	दिनेश कु यादव पे.फ्रछयौट	४००००	४,००,०००	बिरूवा बितरण गरेको भर्पाई पेश नभएको	वन
२८।२०७९।१।२५	मेशिनरी औजार खरिद	८ प्रकारका समान	३५,७८,२५०	लाभग्राही छनौटको आधार र अनुगमन अभिलेख नभएको	कृषि
३१।२०७९।२।२८	अनुदान सिचाई कार्यक्रम	३ प्रकारका समान	२०,७१,८७५	सम्पन्न प्रतिबेदन, वडा सिफारिस ,लाग्राही छनौटको आधार नदेखिएको	
३३।२०७९।३।३	अनुदान सिचाई कार्यक्रम	३ प्रकारका समान	१०,७२,५००	सम्पन्न प्रतिबेदन, वडा सिफारिस ,लाग्राही छनौटको आधार नदेखिएको ।	
३३।२०७९।३।३	अनुदान सिचाई कार्यक्रम	३ प्रकारका समान	७,००,०००	सम्पन्न प्रतिबेदन, वडा सिफारिस ,लाग्राही छनौटको आधार नदेखिएको ।	
४९।२०७९।३।२५	अनुदान सिचाई कार्यक्रम	३ प्रकारका समान	९,०१,८७५	लागत अनुमान र कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन स्वीकृत नभएको ।	

३९			**पेश्की बाँकी**	५,४७२,०००

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को परिच्छेद ५ बमोजिम पेश्की दिएको रकम म्यादभित्र फछ्यौंट गर्नु गराउनु पेश्की लिने एवं दिने दुबैको कर्तव्य हुने कुरा उल्लेख छ । कार्यालयले उपलब्ध गराएको पेश्की बाँकीको विवरण अनुसार आर्थिक वर्षको अन्त सम्म फछ्यौट हुन बाँकी रहेको निम्नानुसार पेश्की रकम नियमानुसार फछ्र्यौट गर्नुपर्ने रु.

सि.नं.	पेश्की लिनेको नाम	पद/ठेगाना	प्रयोजन	रकम रु.
म्याद नाघेको पेश्की				
1	बिजन कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि.		रोशन चोक देखि शिद्धदेवि मन्दिर सम्मको सडक र खड्क बोहराको चोक देखि पिपल चौतरासम्मको सडक कालोपत्र	३७००००
2	बिजन कन्स्ट्रक्शन प्रा.लि.		विजय मावि अधुरो कालोपत्रे, पकरिया टोल अधुरो कालोपत्रे सडक निर्माण	४२००००
3	गणेश निर्माण सेवा		वडा नं. ३ रामबस्तीमा रहेको सार्वजनिक जमिनमा बहुउद्दशिय सभाहल	६३८०००
4	गणेश निर्माण सेवा		जनशक्ति आधारभुत विद्यालयको अधुरो भवन निर्माण वडा नं १	६११०००
5	वि. पि. निर्माण सेवा		साहुकान्छा चोक देखि पश्चिम वडा नं. १ मालिका आभारभुत विद्यालय हुँदै हुलाकी साजमार्ग सम्म अधुरा सडक	७४५०००
6	वि. पि. निर्माण सेवा		वडा नं. १० मदनटोल अधुरो सडक कालोपत्रे	४८२५००

<table>
<tr>
<td></td><td></td><td></td>
<td>
<table>
<tr><td>7</td><td>वि. पि. निर्माण सेवा</td><td></td><td>वडा नं. ५ सिमरी चोक दखि दशरथ बस्ती अमरैया हुँदै ढक्का पृथक राना चोक सडक कालोपत्रे</td><td>४८९०००</td></tr>
<tr><td>8</td><td>वि. पि. निर्माण सेवा</td><td></td><td>साहुकान्छा चोक देखि पश्चिम वडा नं. १ मालिका आभारभुत विद्‌यालय हुँदै हुलाकी साजमार्ग सम्म अधुरा सडक</td><td>७४५०००</td></tr>
<tr><td>9</td><td>वि. पि. निर्माण सेवा</td><td></td><td>वडा नं. १० मदनटोल अधुरो सडक कालोपत्रे</td><td>४८२५००</td></tr>
<tr><td>10</td><td>वि. पि. निर्माण सेवा</td><td></td><td>सिमरी चोक दखि दशरथ बस्ती अमरैया हुँदै ढक्का पृथक राना चोक सडक कालोपत्रे</td><td>४८९०००</td></tr>
<tr><td colspan="4">जम्मा</td><td>५४,७२,०००</td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>४०</td><td></td><td></td>
<td>आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम व्यहोराहरु

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७६ को नियम ९६ (३) अनुसार कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट देखिएका बेरुजु अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु भन्दा अगावै नै बेरुजु फर्छ्‍यौट गरी लगत कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम निम्नानुसार बेरुजु हालसम्म फर्छ्‍यौट नभएकोले नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम बेरुजु फर्छ्‍यौट गर्नु पर्दछ ।</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>४०.१</td><td></td><td></td>
<td>
<table>
<tr><td>क्र.सं.</td><td>विवरण</td><td>नियमित गर्नुपर्ने रु.</td></tr>
<tr><td colspan="3">नगरपालिका पूँजीगत</td></tr>
</table>
</td>
<td>४,८०२,२३६</td>
</tr>
</table>

१	भौ.नं. ६।०७८।११।०३, स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागी कम्प्युटर जन्य उपकरण ए.के.एस. आई.टी. टर्मिनल प्रा.लि.बाट खरिद गरी रु. ४७४६७७ भुक्तानी गरिएकोमा उक्ता सामग्री कुन स्वास्थ्य संस्थाका लागी खरिद गरिएको हो भन्ने एकिन गर्न नसकिने हुँदा रु. ४७४६७७ नियमित गर्नुपर्ने रकम रु.	४७४६७७
२	भौ.नं. ६९।०७८।०९।२६, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको पत्रानुसार सबै तहका कार्यालयहरुलाई जिन्सी मौज्दात प्रविष्ट र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्य रुपमा पाम्समा प्रविष्ट गर्ने र पाम्सबाट सरकारी सम्पतीको लेखाङ्कन गर्न गराउन परिपत्र भएतापनि यस नगरपालिकाको कालिका स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब सामाग्री खरिद गरिएकोमा खरिद सामाग्री न.पा.को जिन्सी खाता पाम्समा दाखिला गर्नुपर्नेमा सो नगरी कालिका स्वास्थ्य चौकीमा दाखिला गरिएकोमा नियमसंगत मान्न नसकिने हुँदा पाम्समा दाखिला गरी रु. ७५००० नियमित गर्नुपर्ने रकम रु.	७५०००
३	भौ.नं. १०८।०७८।१०।२५, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको पत्रानुसार सबै तहका कार्यालयहरुलाई जिन्सी मौज्दात प्रविष्ट र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्यरुपमा पाम्समा प्रविष्ट गर्ने र पाम्सबाट सरकारी सम्पतीको लेखाङ्कन गर्न गराउन परिपत्र भएता पनि यस नगरपालिकाको कालिका स्वास्थ्य चौकीमा ल्याब सामाग्री खरिद गरिएकोमा खरिद सामाग्री न.पा.को जिन्सी खाता पाम्समा दाखिला गर्नुपर्नेमा सो नगरी कालिका स्वास्थ्य चौकीमा दाखिला गरिएकोमा नियमसंगत मान्न नसकिने हुदाँ पाम्समा दाखिला गरी रु. २५००० नियमित गर्नुपर्ने रकम रु.	२५०००
४	भौ.नं. २०३।०७९।०१।६, यस नगरपालिका वडा नं. ६ अन्तर्गत लैंगिक हिंसा, मानव बेचविखन तथा ओसार पोसार सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम तथा सामग्री वितरण सम्बन्धी एक दिने कार्यक्रम सञ्चालन गरिएकोमा उक्त कार्यक्रममा एउटै वडाको विभिन्न ३ वटा टोलमा कार्यक्रम बाफत रु. ४०० का दरले ८ जनाले ३ ओटा टोलमा गएको कुल ९६०० बुझिएको देखिएको छ । यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ र तथ्याङ्क संकलन वापत विभिन्न व्यक्तिलाई रु. ५०० का दरले ७ जनालाई रु. ३५०० भुक्तानी भएकोमा तथ्याङ्क विवरण	३५००

	पेश नभएकोमा तथ्याङ्क विवरण पेश गरि नियमित गर्नुपर्ने रु.	
५	भौ.नं. ३३५।०७९।०३।१६, समरसियल बोरिङ जडान जस्ता हेवी ईक्वीपमेन्टको प्रयोगबाट सम्पन्न हुने कार्यहरु उपभोक्ताबाट गराइएकोमा नियमसंगत भन्न नसकिने, उपभोत्ता समितिको नामः समर सिवल २.५ र पाईप खरिद रु.	३७८६६१
६	भौ.नं. ३९२।०७९।०३।२३, वडा नं. ४ मा रहेको ओम शान्ति हलका लागी कुर्सी खरिद गरिए वाफत आर जे.टेड्रस एण्ड सप्लायर्स लाई भुक्तानी गरिएकोमा कार्यदेशमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हस्ताक्षर नभएकोले नियमित मान्न नसकिने तथा हस्ताक्षर गर्ने वडा नं. ४ का वडा सचिवको हस्ताक्षर भएको तर कार्यालयको छाप नभएकाले नियमित मान्न नसकिने भएकोले हस्तान्तरण पुष्ट्याई गर्ने कागजात प्रमाण पेश गरी नियमित गर्ने रु.	४७६१०
७	भौ.नं. ३९८।०७९।०३।२४, जेष्ठ नागरिक एक महिला तथा अपाङ्गहरुलाई सम्मान कार्यक्रमको लागी अंकित टेड्रर्सबाट जम्मा ३५५ वटा पिस खरिद गरि रेखा अवस्थीलाई भुक्तानी गरिएकोमा उक्ता कार्यक्रममा ३०८ पिस सल वितरण गरि बुझिलिएको भरपाई पेश भएकोमा बाकी रहेका ४७ पिस सलहरु कुन अवस्थामा छ वा वितरण भएको हो सो को स्पष्ट जानकारी समावेश नभएकोले प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नुपर्ने रु.	२११८८३
८	भौ.नं. ४२०।०७९।०३।२५, दुर्गा स्टिल फर्निचार उद्योग बाट कार्यालयको लागि बिभिन्न सामाग्री खरिद गरिएको तर माग फारम पेश नगरी खरिद भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४ अनुसार के कस्का लागी कति खरिद गर्नु पर्ने भन्ने हुन्छ तर सो नभएकोले नियमसंगत मान्न नसकिने हुँदा प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नु पर्दछ र यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने ।	
९	भौ.नं. ४२९।०७९।०३।२५, आर.जे. ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्सबाट कार्यालयको लागि बिभिन्न सामग्री खरिद गरिएको तर माग फारम पेश नभएकोले के कस्को लागि खरिद भएको हो एकिन नभएकोले प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नुपर्नु पर्दछ ।	

			नगरपालिका चालु	
			१०	भौ.नं.९।०७८।०८।२२, न.पा.कृषि -आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा अन्तर्गत राना एग्रोभेटबाट रु. १९७००० को विषादी खरिद गरिएकोमा उक्त विषादी लाभान्वित कृषकहरुले बुझिलिएको प्रमाण पेश गरी रु. १९७००० नियमित गर्नुपर्ने रु.	१९७०००
			११	भौ.नं. २२।०७८।१२।२०, न.पा.कृषि -आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा अन्तर्गत राना एग्रोभेटबाट रु. ९८५००।- को विषादी खरिद गरिएकोमा उक्त विषादी लाभान्वित कृषकहरुले बुझिलिएको प्रमाण पेश गरी रु. ९८५०० नियमित गर्नुपर्ने रु.	९८५००
			१२	भौ.नं. २९।०७९।०३।२५, वर्थिङ सेन्टरहरुका लागि Anc, bed, trolley center खरिद गरिएको सामाग्रीमा कुन वर्थिङ सेन्टरका लागी खरिद गर्नुपर्ने भन्ने स्पष्ट नभएकाले नियमित मान्न नसकिने भएकाले नियमित गर्नुपर्ने रु.	४७३८२०
			१३	भौ.नं. ३९।०७९।०३।१९, न.पा.कृषि -आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा अन्तर्गत राना एग्रोभेटबाट रु १,९७,०००।- को विषादी खरिद गरिएकोमा उक्त विषादी लाभान्वित कृषकहरुले बुझि लिएको प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नुपर्ने रकम रु.	१९७०००
			१४	भौ.नं. १७३।०७८।०८।०७, वडाका विभिन्न खेलकुद क्लबहरुलाई खेलकुद सामाग्री खरिद गरि वितरण गरेकोमा रु. ४,७३,६४८।- भुक्तानी दिई ट्रेड एण्ड सप्लायर्सबाट खेलकुद सामग्री खरिद गरिएको DN बिल पेश भएको तथा क्लवहरुलाई सामाग्री हस्तान्तरण गरिएको भरपाई नभएकोले भरपाई प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नुपर्ने रु.	४९७४१९
			१५	भौ.नं. २४०।०७९।३, सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीका लागी निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान अन्तर्गत यस नगरपालिकाका बिभिन्न विद्यालयमा वितरण गरिएको पाइएको छ । विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले उक्त पाठ्यपुस्तक बुझि लिएको स्पष्ट नभएकोले बुझि लिने विद्यार्थीको भरपाई प्रमाण पेश गरि नियमित गर्नेपर्ने रु.	१२४९९५२

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td>१६</td><td>भौ.नं. ८२६।०७९।०३।२०, वडा नं. १० मा खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालनको लागि श्री नवयुग युवा क्लवलाई रु. १३८५६४ रकम भुक्तानी गरिएकोमा युवा क्लबले गेक ट्रेकसुट छ जोडी रु. ९००० तथा गेक सेट १८ वटा जम्मा रु. १६,६५० को खरिद गरिएकोमा बुझि लिनेको भरपाई नभएकोले प्रमाण पेश गरी नियमित गर्नुपर्ने रु.</td><td>१६६५०</td></tr>
<tr><td>१७</td><td>भौ.नं. ८६७।०७९।०३।२३, वडा नं. १ का वडा सचिव कालि प्रसाद तिवारीले वडा कार्यालयको लागि विल नं. २२६ अधिकारी वुक्स एण्ड स्टेशनरीबाट ३ वटा रेनकोट र १ झोला रु. १३,७०० को खरिद गरिएको छ । सो सामान कस्को लागि वा बुझि लिनेको भरपाई एकिन नभएको र वडा नं. १ वडा कार्यालयका लागी ३० वटा गमला र ३० वटा फुलको विरुवा रु. १९,५००।- मा रोड साइड नर्सरीबाट खरिद गरिएकोमा कुन फुल खरिद गरिएको हो तथा गमला र फुलका विरुवा खरिद आदेश विना तथा खरिद गरिएको हो होइन् एकिन गर्ने कुनै फोटो पनि नभएकोले कार्यादेश र अन्य प्रमाण पेश गरि नियमित गर्नुपर्ने रु.</td><td>३३२००</td></tr>
<tr><td colspan="3">संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम</td></tr>
<tr><td>१८</td><td>भौ.नं. १५०।०७९।०२।१०, सामुदायिक विद्‌यालयका छात्राहरुलाई स्यानीटरी प्याड वितरणको लागी रिभान्स मेडिहेल्थ प्रा.ली.बाट ३७००० थान रु. २१.२३ का दरले जम्मा रु. ८२२३६४ मा खरिद गरिएको छ । सामुदायिक विद्‌यालयका छात्राहरुलाई स्यानीटरी प्याड वितरण गरेको प्रमाण पेश भएको छैन । उक्त स्यानीटरी प्याड वितरण गरेको प्रमाण पेश भएको छैन । उक्त स्यानीटरी प्याड वितरण गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु. ८२२३६४ र ३६० वटा प्याड वितरण गरेको भरपाई नभएकोले प्रमाण पेश गरि नियमित गर्नुपर्ने रु.</td><td>८२२३६४</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>४८,०२,२३६</td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>४०.२</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td>क्र.सं.</td><td>विवरण</td><td>असूल गर्नुपर्ने रु.</td></tr>
<tr><td colspan="3">नगरपालिका चालु</td></tr>
</table>
</td>
<td>१०२,०९८</td>
</tr>
</table>

१	भौ.नं. ११।०७८।०८।८, न.पा. कृषि -स्थलगत घुम्ती तालिम कार्यक्रममा विभिन्न वडाहरुमा गई कक्षा सञ्चालन गरेकोमा सबै वडाहरुमा कुल ३८ कक्षा सञ्चालन भएकोमा ४० कक्षाको भुक्तानी भएको हुँदा २ वटा कक्षाको हुन आउने बढी कुल रकम रु. १४०० असुल उपर गरि सम्बन्धित खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रु.	१४००
२	भौ.नं. ३६०।०७८।१०।१७, कृष्ण प्रसाद बडु, स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ अनुसार लिसा कार्यक्रम अन्तर्गत १ दिने प्रशिक्षण कार्यक्रममा आविश होटलबाट रु. २१,०००।- को विल पेश गरेकोमा मु.अ.कर कट्टी नगरी भुक्तानी गरेकोमा लाग्ने कर कट्टी रकम रु. ३१५०।- असूल उपर गरी सम्बन्धीत खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रु.	३१५०
३	भौ.नं. ७८०।०७९।०३।१२, एसएसएल सर्टिफिकेट नविकरण वापत सिङ्क सोलुसन्स प्रा.लि. भुक्तानी हुँदा रु ९३०४८ को छायाँ प्रति भ्याट विल गरी भुक्तानी भएकोले सक्कल भ्याट विल पेश हुनु पर्ने अन्यथा असुल उपर हुनुपर्ने रु.	९३०४८
संघिय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम		
४	भौ.नं. २११।०७९।०३।२०, संघीय सरकारबाट हस्तान्तरितको किसान सूचिकरण कार्य गरे वापतको भुक्तानीमा किसानहरु सूचीकरण भएको एकिन हुन सकिएन । कृष्ण बहादुर शाहीले रिचार्ज वापत भनि पान विल पेश गरी रकम भुक्तानी लिएको देखिन्छ । यसर भुक्तानी लिएको रकमको कार्यालयले स्वीकृत दिएको नम्बरमा तोकिएको मापदण्ड बमोजिम को रिचार्ज गरेको आवश्यक पुष्ट्याइका कागजात पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असूल गर्नुपर्ने रु.	८००

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>५</td><td>भौ.नं. २१७।०७९।०३।२१, व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढिकरण कार्यको लागी प्रचार प्रसार तथा संचार वापतको रकम भुक्तानीमा पान विल नं. ५३९ Signjet Printing बाट रु. २४,००० को विल पेश गरिएकोमा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १९ बमोजिम रु. २०००० भन्दा माथिको खरिद गर्दा स्थाई लेखा नं. र मु.अ.कर दर्ता प्रमाणपत्र लिएकासँग मात्र गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । तसर्थ, रु. २४,००० मु.अ.क.रु. ३७०० असुल गर्नुपर्ने रु.</td><td>३७००</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>१,०२,०९८</td></tr>
</table>
</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>४०.३</td><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>क्र.सं.</td><td>विवरण</td><td>प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.</td></tr>
<tr><td colspan="3">नगरपालिका पूँजीगत</td></tr>
<tr><td>१</td><td>भौ.नं. १०।०७९।०२।२३, वार्थिङ सेन्टरहरुका लागी औजार खरिदको लागि सुप मेडी सप्लायर्सबाट विभिन्न सामाग्री खरिद गरिएकोले उक्त सामागीृ कुन वर्थिङ सेन्टरको लागी खरिद गरिएको भन्ने स्पष्ट नभएकोले रु. ४७८५७८ को प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रकम रु.</td><td>४७८५७८</td></tr>
<tr><td colspan="3">नगरपालिका चालु</td></tr>
<tr><td>२</td><td>भौ.नं. १३५।०७९।०१।१६, सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीका लागी निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान अन्तर्गत कार्यक्रममा विद्यालयलाई पाठ्यपुस्तक वितरण गरेको तर विद्यार्थीलाई बुझाइएको भरपाई नभएको हुदाँ कुन विद्यालयमा के कति विद्यार्थीले बुझिलिएको भन्ने सकिन नभएकोले विद्यार्थीहरुले बुझि लिएको विल भरपाई प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.</td><td>४२७९९२३</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>४७,५८,५०१</td></tr>
</table>
</td><td></td><td>४,७५८,५०१</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>४१</td>
<td></td>
<td></td>
<td>
आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम सामाजिक सुरक्षातर्फको बेरुजु
आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९, ५६ र ५७ मा विल, भरपाईको आधारमा लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। आ.व. २०७८/७९ को सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम वितरणको क्रममा रहेकोले आ. व. भित्र वितरण गर्न नसक्दा निम्म बैकहरुमा रहेको मौज्दात रकम संघीय संचित कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने रकम रु.
<table>
<tr><td>बैंक</td><td>रकम</td></tr>
<tr><td>प्रभु बैंक लिं</td><td>१८९५५४</td></tr>
<tr><td>सिद्धार्थ बैंक</td><td>१९८०८८</td></tr>
<tr><td>लक्ष्मी बैंक</td><td>१०४७१३१</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td>१४,३४,७७३</td></tr>
</table>
</td>
<td>१,४३४,७७३</td>
</tr>
</table>